

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

Spis treści

WPROWADZENIE	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY WISZNICE.....	6
2. UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ JEGO POGŁĘBIONA DIAGNOZA	10
2.1. PODOBSZAR REWITALIZACJI NR 1 WISZNICE.....	13
2.1.1. Strefa społeczna	13
2.1.2. Strefa gospodarcza	15
2.1.3. Strefa środowiskowa	15
2.1.4. Strefa funkcjonalno-przestrzenna.....	16
2.1.5. Strefa techniczna	17
2.1.6. Analiza potrzeb i problemów podobszaru rewitalizacji nr 1 Wisznice	17
2.2. PODOBSZAR REWITALIZACJI NR 2 ROWINY	18
2.2.1. Strefa społeczna	18
2.2.2. Strefa gospodarcza	19
2.2.3. Strefa środowiskowa	20
2.2.4. Strefa funkcjonalno-przestrzenna.....	20
2.2.5. Strefa techniczna	20
2.2.6. Analiza potrzeb i problemów podobszaru rewitalizacji nr 2 Rowiny	21
2.3. LOKALNE POTENCJAŁY I ZJAWISKA KRYZYSOWE	22
2.4. METODYKA POGŁĘBIONEJ DIAGNOZY OBSZARU REWITALIZACJI.....	23
3. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY WISZNICE.....	25
3.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO DO 2030 ROKU	26
3.2. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO	29
3.3. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BIALSKIEGO NA LATA 2018-2026.....	34
3.4. STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO DOLINY ZIELAWY 2023-2030.....	35
3.5. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WISZNICE	37
3.6. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY WISZNICE NA LATA 2021-2026.....	40
4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	42
5. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	44
5.1. SFERA SPOŁECZNA.....	46
5.2. SFERA GOSPODARCZA	49
5.3. SFERA ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I INFRASTRUKTURALNA.....	52
5.4. POWIĄZANIE CELÓW Z PROBLEMAMI I POTENCJAŁAMI	56
5.5. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	63

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	69
7. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH ORAZ ICH KOMPLEMENTARNOŚĆ	115
7.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA.....	116
7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	119
7.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	120
7.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA	121
7.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA.....	122
8. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	124
9. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	126
10. SYSTEM ZARZĄDZANIA PROCESAMI REWITALIZACJI	132
11. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	135
12. MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI.	138
13. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	138
ZAŁĄCZNIKI	139
ZAŁĄCZNIK NR 1 – OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI GMINY WISZNICE	139
ZAŁĄCZNIK NR 2 – MAPA W SKALI 1:5000 - PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO -PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI (W ODDZIELNYM PLIKU)	139
SPIS TABEL	140
SPIS RYSUNKÓW	141

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) zjawisko rewitalizacji stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Jedną z kluczowych zasad w rewitalizacji jest konieczność koncentracji terytorialnej podejmowanych działań – rewitalizacja jest działaniem, które musi być skoncentrowane terytorialnie i powinno być prowadzone na obszarach najbardziej tego potrzebujących, pogrążonych w najgłębszym kryzysie w stosunku do pozostałych części jednostki.

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym przede wszystkim: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- **gospodarczej** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- **środowiskowej** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- **przestrzenno-funkcjonalnej** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- **technicznej** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu

rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

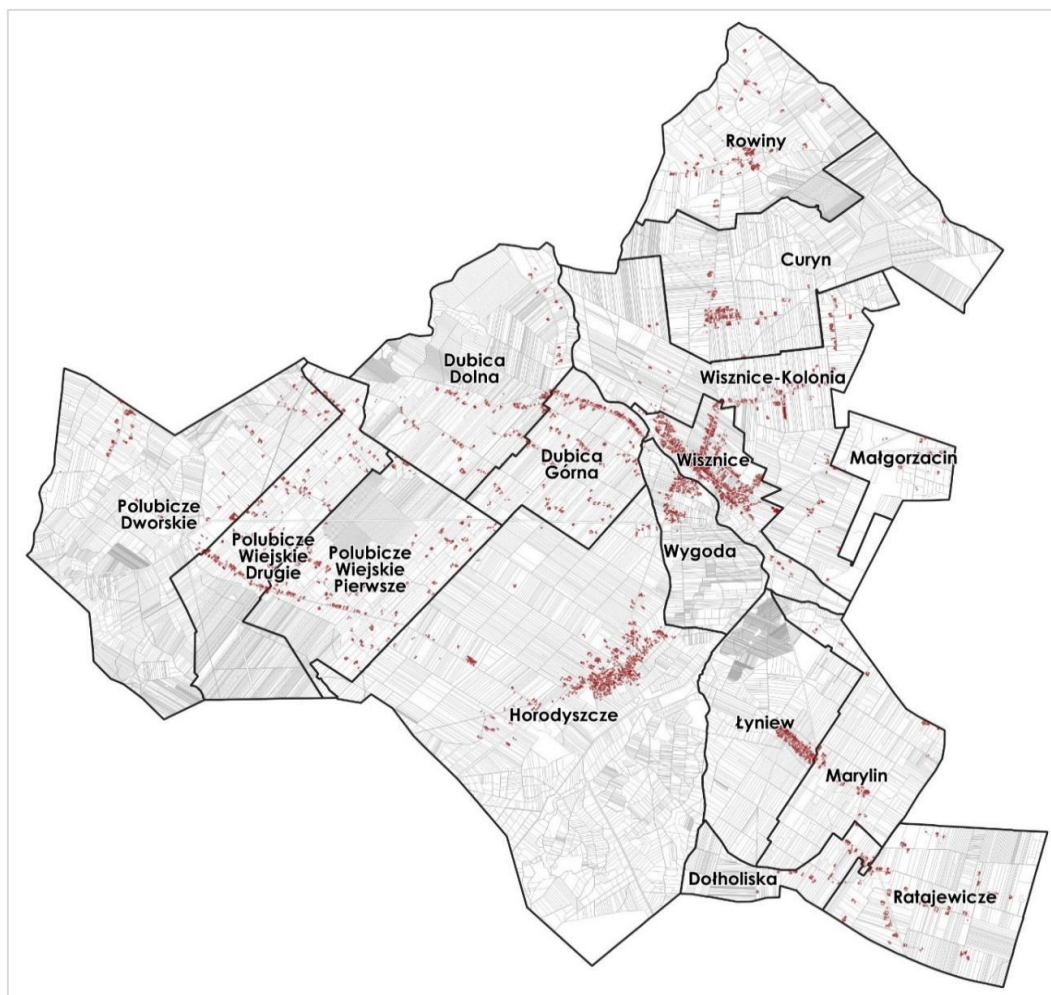
Występowanie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest zatem warunkiem obligatoryjnym, by dany obszar mógł zostać uznany za obszar zdegradowany.

Niniejszy dokument sporządzony jest dla obszarów wyznaczonych w drodze Uchwały nr XLII/327/2023 Rady Gminy Wisznice z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wisznice.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY WISZNICE

Gmina Wisznice to gmina wiejska położona w północno – wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim. Gmina Wisznice graniczy z gminami powiatu bialskiego: Łomazy, Rossosz, Sosnówka, z gminami powiatu parczewskiego: Jabłoń, Milanów, Podedwórze oraz z gminą Komarówka Podlaska z powiatu radzyńskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 173 km², co stanowi 6,3% powierzchni powiatu. Ośrodek gminny Wisznice oddalony jest od najbliższych miast: Białej Podlaskiej – o 35 km, Radzyna Podlaskiego – o 31 km, Parczewa – o 31 km, Włodawy – o 38 km. Od przejścia granicznego w Sławatyczach Wisznice oddalone są około 28 km, a od miasta wojewódzkiego Lublina ok. 92 km.

Rysunek 1 Podział Gminy Wisznice na sołectwa (jednostki analityczne)
źródło: opracowanie własne

Sieć osadniczą gminy tworzy 16 miejscowości. Gmina podzielona jest na 16 sołectw: Rowiny, Curyń, Wisznice, Wisznice-Kolonia, Małgorzacin, Dubica Dolna, Dubica Górna,

Wygoda, Polubicze Dworskie, Polubicze Dworskie Pierwsze, Polubicze Wiejskie Drugie, Horodyszcze, Łyniew, Marylin, Dołholiska, Ratajewicze. Sieć złożona jest z jednostek o zróżnicowanych wielkościach ilościowych (ludność, powierzchnia) i jakościowych (zwartość zabudowy, istniejąca infrastruktura). Dominantą w gminie jest miejscowość Wisznice - znaczenie Wisznic wynika z centralnego położenia oraz znacznej koncentracji usług tu zlokalizowanych, będącej następstwem pełnienia przez tę miejscowość funkcji ośrodka gminnego.

Uwzględniając regionalizację fizycznogeograficzną Polski, Gmina Wisznice znajduje się na terenie Wysoczyzny Parczewsko-Kodeńskiej, która jest częścią makroregionu Polesie Zachodnie. Zakłęśłość Łomaska, nazywana krainą łąk i lasów, obejmuje piaszczystą, podmokłą i zatorfioną równinę, sięgającą wysokość od 140 do 160 m n.p.m., której podłoże stanowią piaski i torfy. Cechą charakterystyczną jest występowanie rozległych, połogich zagłębień bezodpływowych, będących zakumulowanymi równinami pojeziernymi, do których nawiązują doliny rzek przecinających analizowany obszar. Położona między Sławatyczami a doliną Krzny Równina Kodeńska jest równiną sandrową, utworzoną z piasków i żwirów zlodowacenia środkowopolskiego, z dość licznymi wyspami płaskich wzniesień morenowych, rozciągającą się na wysokości 157-170 m n.p.m. Obniżenia związane są z dolinami niewielkich rzek i zagłębieniami wytopiskowymi. Zakłęśłość Sosnowicka jest piaszczystym i podmokłym obniżeniem łączącym doliny Bugu i Tyśmienicy. Region pokrywają przeważnie łąki i lasy łęgowe, poprzecinane siecią kanałów melioracyjnych. Wysokości bezwzględne kształtują się w tym rejonie w granicach 148-157 m n.p.m.

Na sieć wodną gminy składają się cieki i sztuczne zbiorniki wodne. Główną arterią wodną gminy jest rzeka Zielawa – która bierze swój początek na podmokłym terenie w okolicy wsi Mosty. Zielawa jest prawobrzeżnym, uregulowanym dopływem Krzny. Pozostałe rzeki przepływające przez teren gminy to Mulawa i Garbarka. Pierwotne stosunki hydrograficzne na tym terenie zostały znacznie przekształcone przez działalność człowieka. W niewielkiej odległości od zachodniej granicy gminy przepływa Kanał Wieprz-Krzna. Znaczna część gminy objęta jest systemem melioracyjnym kanału, który tworzą bogata sieć rowów melioracyjnych oraz sztuczne zbiorniki wodne. Największym zbiornikiem retencyjnym zlokalizowanym na terenie gminy jest zbiornik Opole-Podedwórze o powierzchni 282 ha.

Gmina charakteryzuje się dość niską lesistością – według stanu na koniec 2021 r. lasy zajmowały ok. 19,0% jej powierzchni. Największy zwarty obszar leśny gminy znajduje się w północnej części gminy. Kompleks ten przedstawia duże walory ekologiczne i przyrodnicze. Drugi znaczny kompleks leśny położony jest w okolicach Polubicz. Jest to obszar o obniżonych walorach ekologicznych z powodu izolacji od innych obszarów przyrodniczych, otoczony zabudową zarówno zawartą jak i rozproszoną oraz dużymi powierzchniami obszarów rolnych.

Na terenie Gminy Wisznice znajdują się obszary o dużych wartościach przyrodniczych. W celu zachowania lub odtworzenia siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt, w ramach europejskiego programu Natura 2000, na terenie gminy utworzono specjalny obszar ochrony siedlisk „Horodyszcze” oraz obszar specjalnej ochrony ptaków „Zbiornik Podedwórze”. Ponadto na analizowanym terenie znajduje się 14 pomników przyrody, reprezentowanych przez okazałe drzewa lub ich grupy.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy dominują tereny rolnicze – według ewidencji geodezyjnej (dane GUS na dzień 1 stycznia 2014 r.) największą część analizowanego obszaru stanowią użytki rolne, które zajmują 12 918 ha, czy blisko trzy czwarte (74,6%) jego powierzchni. Struktura użytkowania użytków rolnych wykazuje proporcje charakterystyczne dla obszarów o charakterze rolniczym – wyraźnie przeważają grunty orne – 7 692 ha i łąki trwałe – 3 193 ha. Relatywnie duży udział w powierzchni użytków rolnych mają również pastwiska – 878 ha oraz sady – 515 ha.

Gmina Wisznice jest gminą typowo rolniczą, w której rolnictwo i działalność z nim powiązana posiadają dominujące znaczenie dla funkcjonowania sfery gospodarczej i społecznej oraz dla warunków życia mieszkańców. Jednak potencjał przyrodniczy obszaru, wyrażony wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jest relatywnie słabszy w porównaniu z innymi regionami województwa lubelskiego. Na dość niską wartość wskaźnika oprócz klimatu, warunków wodnych, rzeźby terenu, wpływ mają gleby, które na analizowanym obszarze są silnie zróżnicowane i powiązane z budową geologiczną. Na terenie Gminy Wisznice występują gleby trzech rodzajów kompleksów. W przeważającej części gminy występują gleby płowe z kompleksami brunatnymi, wytworzone głównie z piasków naglinowych i glin zwałowych. Gleby te są słabo kwaśne i bogate w składniki pokarmowe dla roślin. W północnej części gminy występują bielice i gleby bielicowe, wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych, charakteryzują się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą

zawartością próchnicy, co czyni je najgorszymi pod względem przydatności rolniczej. Gleby hydrogeniczne – w postaci czarnoziemów, gleb glejsowych, murszowych, mułowych oraz gleb wytworzonych z torfów niskich położone są w dolinach głównych cieków wodnych.

Powyższe uwarunkowania glebowe bezpośrednio przekładają się na strukturę zasiewów oraz rozwój gospodarki hodowlanej. Funkcjonujące na tym obszarze gospodarstwa rolne ukierunkowane są głównie na hodowlę trzody chlewnej, bydła mlecznego i rzeźnego oraz drobiu, a także na produkcję zbóż i ziemniaków. Gmina wyróżnia się również pod względem upraw warzyw gruntowych i owoców, a także słynie z uprawy różnych gatunków ziół. Wśród gospodarstw rolnych dominują tradycyjne metody produkcji, bez nadmiernego stosowania środków chemicznych do nawożenia i ochrony upraw. Czynnikiem ten jest atutem do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wyrobu tradycyjnych produktów lokalnych oraz przetwórstwa.

Szkielet układu komunikacyjnego Gminy Wisznice tworzy droga krajowa nr 63 relacji Radzyń Podlaski – Sławatycze, a także drogi wojewódzkie: nr 812 relacji Biała Podlaska - Wisznice - Włodawa - Chełm - Rejowiec - Krasnystaw oraz nr 815 relacji Wisznice - Parczew - Siemień - Lubartów. Droga wojewódzka nr 812 stanowi bezpośrednie połączenie z drogą krajową nr 2 (Warszawa - Siedlce - Terespol - granica państwa Białoruś), będącą polską częścią międzynarodowego szlaku komunikacyjnego E30 oraz drogą krajową nr 63. Istniejące drogi zaliczone do kategorii dróg powiatowych zapewniają powiązanie gminy z sąsiednimi gminami, a także lokalne powiązanie wewnątrz gminy obszarów wzajemnie oddalonych. Bezpośrednią obsługę komunikacyjną wsi i kolonii zapewniają drogi gminne. Drogi gminne spełniają rolę dojazdów do skupisk zabudowy zagrodowej, wiążąc je z siecią dróg powiatowych. Pomimo podejmowanych działań jakość dróg gminnych i powiatowych jest wciąż niedostateczna. Problem stanowi zły stan techniczny dróg, niewystarczające nakłady inwestycyjne na system drogowy oraz wzrastająca liczba pojazdów, a tym samym wzmożony ruch samochodowy na drogach. Do problemów transportowych gminy zaliczyć należy również niedostatecznie rozwinięty układ dróg rowerowych oraz brak infrastruktury dla pieszych (chodniki).

2. UZASADNIENIE WYBORU OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ JEGO POGŁĘBIONA DIAGNOZA

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji jako obszar rewitalizacji wyznacza się obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który:

- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację,
- nie przekracza 20% powierzchni gminy,
- jest zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

W procesie delimitacyjnym jakim było sporządzenie Diagnozy i wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wisznice, jako obszar zdegradowany wskazano obszar składający się z jednostek: Curyń, Dołholiska, Małgorzacin, Marylin, Rowiny i Wisznice. Uwzględniając pozostałe kryteria ustawowe, niemożliwym jest wskazanie całego obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji, ze względu na ograniczenia ludnościowe i powierzchniowe. Cały obszar zdegradowany zamieszkuje 37,9% mieszkańców gminy, co znacznie przekracza ustawowo dopuszczalny wskaźnik 30%, a pod względem powierzchniowym obszar ten obejmuje 24,6% powierzchni całej gminy.

Przy określaniu granic obszaru rewitalizacji kierowano się zasadami:

- zwartości i ciągłości obszaru, polegającej na unikaniu wyłączenia z granic obszaru pojedynczych działek oraz dzielenia działek niezgodnie z ich granicami ewidencyjnymi (wyjątkiem w tym wypadku były działki pod drogami i rzekami ze względu na ich fizjonomię), mającą na celu wskazanie granic obszar charakteryzującego się zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną,
- podejścia zintegrowanego i zróżnicowanego terytorialnie polegającą na uwzględnieniu w procesie delimitacji polityki przestrzennej oraz fizjonomii krajobrazu w taki sposób, aby obszar rewitalizacji obejmował kluczowe dla rozwoju gminy tereny wspierając w ten sposób procesy synergii rozwoju lokalnego.

Rewitalizacja jest formą specjalnej interwencji publicznej, mającą na celu ulokowanie w relatywnie krótkim czasie możliwie wielu zasobów na ograniczonym terenie w celu wywołania samopodtrzymujących się impulsów rozwojowych. Aby osiągnąć założone cele, musi być mocno skoncentrowana i ograniczona terytorialnie. Należy mieć na

uwadze, że 30% mieszkańców to wysoki limit i przy objęciu takiego odsetka społeczności zamieszkującego rozległe tereny gminy działaniami rewitalizacyjnymi może być trudno zachować zasadę koncentracji środków na rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów. Objęcie obszarem rewitalizacji większej powierzchni o relatywnie niskim wskaźniku zaludnienia właściwie uniemożliwia prowadzenie skutecznej i skoncentrowanej terytorialnej interwencji w ramach rewitalizacji. Prowadzi to do rekomendacji obejmowania obszarem rewitalizacji mniejszej powierzchni gminy o relatywnie wyższych wskaźnikach zaludnienia. Należy również pamiętać, że obszary deficytowe powinny zostać wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów technicznych przestrzennych, ekonomicznych i społecznych, jednak z naciskiem położonym przede wszystkim na zdiagnozowane problemy społeczne i ich skalę.

Ponadto, w kontekście znaczenia poszczególnych jednostek analitycznych dla rozwoju lokalnego gminy oraz planowanych działań rewitalizacyjnych, warto podkreślić konieczność zachowania ciągłości rozpoczętych procesów rewitalizacyjnych. Należy pamiętać, że rewitalizacja jest procesem wieloaspektowym i długotrwałym, wymagającym zachowania konsekwencji.

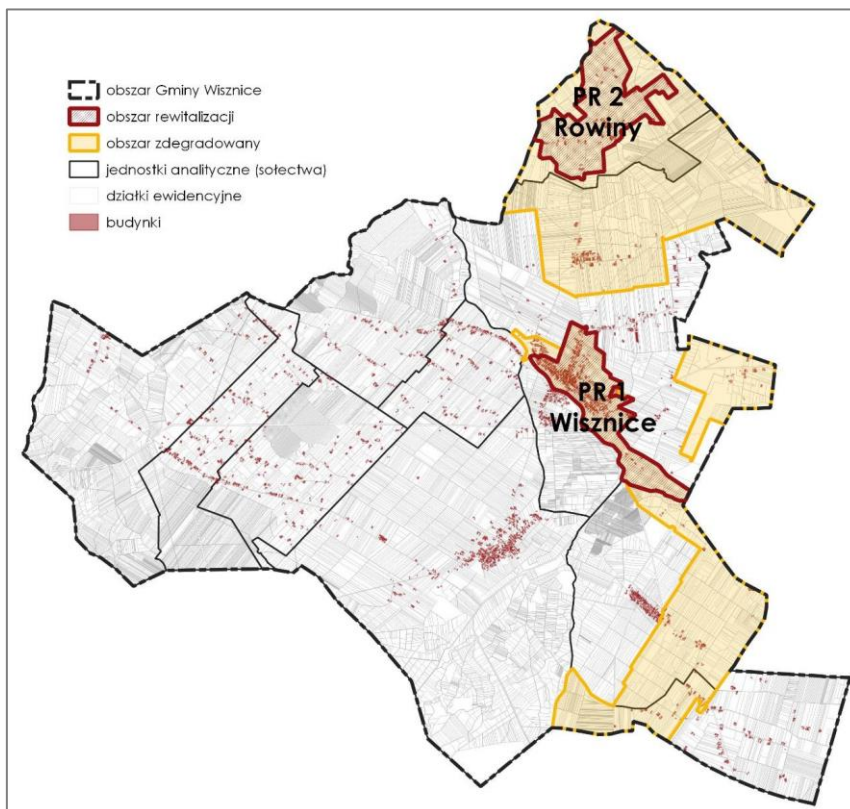
Uwzględniając wyniki diagnozy delimitacyjnej (przede wszystkim skalę natężenia negatywnych zjawisk sfery społecznej), dane dotyczące liczby osób zamieszkujących poszczególne jednostki analityczne, jak również kierując się skalą potrzeb rewitalizacyjnych, rolę poszczególnych jednostek w strukturze gminy, z obszaru rewitalizacji wykluczono jednostki analityczne Curyń i Dołholiska. Jednostki te charakteryzują się najniższymi wartościami syntetycznego wskaźnika społecznego, co wskazuje na relatywnie najlepszą sytuację spośród wszystkich jednostek obszaru zdegradowanego. Następnie z obszaru rewitalizacji wykluczono jednostki: Małgorzacin i Marylin, ze względu na małą liczbę ludności zamieszkałej, a tym samym niski wskaźnik zaludnienia, co uniemożliwia, a co najmniej zdecydowanie ogranicza prowadzenie skutecznej i skoncentrowanej terytorialnej interwencji w ramach rewitalizacji.

W kolejnym kroku, z tak wyznaczonych obszarów określono obszar rewitalizacji o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej obejmujący:

- tereny zurbanizowane, tj. zabudowane działki w ich granicach ewidencyjnych na podstawie treści mapy zasadniczej gminy,

- istotne dla rozwoju lokalnego tereny, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację przy uwzględnieniu kluczowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- obszary, na których zlokalizowane są obiekty zabytkowe, kluczowe dla tożsamości i kultury gminy;
- obszary, na których znajduje się infrastruktura, której modernizacja i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów;
- obszary, na których znajduje się infrastruktura, w oparciu o którą można prowadzić szereg działań i projektów służących rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę powyższe, tj.: wytyczne wynikające z ustawy o rewitalizacji, strukturę funkcjonalno-przestrzenną, znaczenie poszczególnych terenów dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, rozkład przestrzenny terenów zurbanizowanych, granice ewidencyjne działek, a także zamierzenia rewitalizacyjne gminy wskazuje się obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów położonych w granicach jednostek: Wisznice (podobszar PR 1), oraz Rowiny (podobszar PR 2).

Rysunek 2 Obszary rewitalizacji Gminy Wisznice
źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona diagnoza pokazuje, że wyznaczony obszar, na terenie którego prowadzone będą działania rewitalizacyjne jest obszarem o szczególnej koncentracji problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzennofunkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej oraz ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji - obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacyjnego przeprowadzona została na podstawie sołectw, jako najmilszej jednostki samorządowej. Zaznaczyć należy, że gmina Wisznice jest gminą o charakterze wiejskim, gospodarującą tereny niezamieszkałe wykorzystywane do celów rolniczych. Ze względu na swój podział, GPR obejmuje tereny rolne niezamieszkałe, ale przedstawione w dokumencie projekty zostały sformułowane w taki sposób, aby przeciwdziałać wyznaczonym problemom społecznym.

2.1. PODOBSZAR REWITALIZACJI NR 1 WISZNICE

Podobszar Wisznice znajduje się w centralnej części gminy, w sołectwie Wisznice. PR 1 Wisznice obejmuje obszar 466,55ha, co przekłada się na 2,7% powierzchni całej gminy. Podobszar ten zamieszkuje 1212 mieszkańców (25% mieszkańców gminy).

Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]	Liczba mieszkańców [osoby]	Udział w liczbie mieszkańców gminy [%]
466,55	2,7	1212	25,0

Tabela 1 Zestawienie danych dla Podobszaru Rewitalizacji nr 1 – Wisznice
źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji nr 1 Wisznice to miejsce, w którym według przeprowadzonej szczegółowej delimitacji występują negatywne zjawiska społeczne. W związku z tą sytuacją teren ten został sklasyfikowany jako obszar zdegradowany, gdzie mają miejsce negatywne trendy w sferach gospodarczej, środowiskowej oraz funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Charakterystyka PR 1 Wisznice jest efektem przeprowadzonych badań terenowych oraz diagnozy.

2.1.1. Strefa społeczna

Negatywne zjawiska w sferze społecznej Podobszaru rewitalizacji nr 1 Wisznice zostały sklasyfikowane w takich obszarach jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, osoby ze

szczególnymi potrzebami, kapitał społeczny oraz uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym.

W przypadku bezrobocia podobszar Wisznice charakteryzuje się relatywnie wysokim poziomem bezrobocia osób starszych. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia na 100 mieszkańców wynosi dla PR 1 Wisznice 0,88. Wynik ten stawia sołectwo Wisznice na czwartym miejscu w gminie.

Omawiany obszar wyróżnia się bardzo wysoką koncentracją osób korzystających z pomocy społecznej. Jedną z najczęstszych przyczyn udzielania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. W tym aspekcie sołectwo Wisznice wyróżnia się pod względem dwóch wskaźników: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej mieszkańców – wynoszący 5,13; oraz Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców – wynoszący 3,30. Biorąc pod uwagę zestandaryzowany wskaźnik ubóstwa wyliczony w diagnozie jednostka Wisznice znajduje się wśród trzech sołectw najbardziej dotkniętych tym problemem.

Poczucie bezpieczeństwa to jedna z podstawowych potrzeb każdego człowieka. Pod tym względem sołectwo Wisznice jest obszarem, który w każdym z analizowanych w diagnozie wskaźników przestępczości wykazywał negatywne wartości, co w znacznym stopniu przekłada się na bezpieczeństwo i komfort mieszkańców. W przypadku liczby popełnionych przestępstw Wisznice znajdują się powyżej średniej gminy z wynikiem 2,35 popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców. Natomiast biorąc pod uwagę wykroczenia, Wisznice klasyfikują się pod tym względem na trzecim miejscu w gminie po sołectwach Rowiny i Dołcholiska. Liczba odnotowanych wykroczeń na 100 mieszkańców w sołectwie Wisznice w 2021 r. wynosiła 3,67. Warto również podkreślić, że Wisznice to sołectwo, w którym w 2021 r. najczęściej przeprowadzane były interwencje policyjne (44,50 interwencji na 100 mieszkańców). Według zestandaryzowanego wskaźnika przestępczości wyliczonego w diagnozie Wisznice to obszar z najwyższą jego wartością w gminie.

Na terenie gminy Wisznice występuje problem zjawiska dotyczącego wysokiej liczby mieszkańców będącymi osobami ze szczególnymi potrzebami tj. osoby niepełnosprawne, niesamodzielne, starsze, kobiety w ciąży oraz rodzice z dziećmi w wózkach dziecięcych. W przeprowadzonej diagnozie sołectwo Wisznice

charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem syntetycznym związanym z osobami o szczególnych problemach.

Istotnym aspektem w rozwoju lokalnej społeczności jest udział mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. W celu określenia siły kapitału społecznego analizowane były wskaźniki dotyczące uczestnictwa mieszkańców w zebraniu wiejskim dot. podziału środków z funduszu sołectkiego oraz osób korzystających z ofert instytucji kultury. Szczególnie słaba sytuacja w sołectwie Wisznice miała miejsce, jeśli chodzi o pierwszy ze wskaźników. W 2021 r. jedynie 2,2 na 100 mieszkańców wzięło udział w zebraniu wiejskim. Taka sytuacja przekłada się na niewielką świadomość mieszkańców o możliwości współdecydowania o sprawach dla nich istotnych.

2.1.2. Strefa gospodarcza

Intensywność rozwoju gospodarczego w gminie silnie oddziałuje na strefę społeczną, gdyż daje możliwość zmniejszenia bezrobocia, ubóstwa oraz ogólnej poprawy warunków życia mieszkańców. Kluczowym czynnikiem decydującym o rozwoju gospodarczym jest przedsiębiorczość.

Na obszarze sołectwa Wisznice działalność gospodarczą prowadzi 97 osób, dając przy tym relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości. Głównym powodem tak wysokiego wskaźnika jest kumulacja na tym terenie obiektów działalności handlowej i usługowej. O poziomie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy świadczy również wskaźnik dotyczący zmiany liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w latach 2016-2021. W sołectwie Wisznice liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w latach 2016-2021 zmniejszyła się o 3 osoby (2016-100 osób oraz 2021-97 osób).

W zawartym w diagnozie podsumowaniu podobszar rewitalizacyjny nr 1 Wisznice w strefie gospodarczej skupia tylko jedno negatywne zjawisko kryzysowe.

2.1.3. Strefa środowiskowa

Do analizy negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej przyjęto kryteria dotyczące: natężenia szkodliwej niskiej emisji, występowania obciążeń związanych z natężeniem ruchu drogowego oraz obecności wyrobów azbestowych. Na obszarze sołectwa Wisznice zaobserwowano występowanie negatywnych zjawisk dotyczących zarówno przekroczenia standardów jakości środowiska, jak i obecności odpadów

stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. W wyniku przeprowadzonej diagnozy podobszar Wisznice posiada największy udział masy wyborów zawierających azbest (558 368), w całej gminie. Azbest został uznany za substancję stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym także życia i zdrowia ludzi.

Układ przestrzenny sieci drogowej oraz powiązany z nim wzrost natężenia ruchu powoduje zagrożenie hałasem komunikacyjnym, negatywnie wpływającym na mieszkańców gminy. Przebieg drogi krajowej nr 63 oraz dróg wojewódzkich nr 812 i 815 powoduje największe obciążenie ruchem na terenie sołectwa Wisznice.

Głównym źródłem ciepła indywidualnych gospodarstw w Gminie Wisznice są paliwa stałe. Źródła te tworzą tzw. niską emisję, która pogarsza stan środowiska naturalnego obszaru i jest głównym źródłem emisji powierzchniowej na terenie gminy. Podobszar rewitalizacyjny nr 1 cechuje się największą liczbą budynków wyposażonych w źródła ciepła na paliwo stałe (398), a ich udział w ogólnej ich liczbie wynosi 36,72%.

2.1.4. Strefa funkcjonalno-przestrzenna

Spójność funkcjonalno-przestrzenna w gminie to zespół obiektów użyteczności publicznej wzajemnie ze sobą powiązanych, dobrze spełniających swoją rolę oraz mających funkcję użytkową. Do takich obiektów zalicza się m.in. placówki kulturalne. W podobszarze rewitalizacji nr 1 Wisznice zlokalizowany jest tylko jeden lokal infrastruktury kulturalnej i jest to Centrum Kultury Chrześcijańskiej, w dobrym stanie technicznym.

Obszar Gminy Wisznice posiada bogatą przeszłość historyczną oraz szereg obiektów i ich zespołów, wpływających na dziedzictwo kulturowe. Jednakże zasoby dziedzictwa kulturowego nie zawsze są właściwie dostrzegane, odpowiednio wyeksponowane oraz wykorzystane, a ich stan techniczny często określany jest jako zły. Zaburza to funkcjonalność przestrzenną gminy. Liczba budynków obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na obszarze sołectwa Wisznice wynosi 59, stanowiąc najwyższą wartość w całej gminie.

Na podobszarze rewitalizacji nr 1 Wisznice w sferze funkcjonalno-przestrzennej, według przeprowadzonej diagnozy, występują dwa zjawiska kryzysowe, dotyczące obiektów zabytkowych.

2.1.5. Strefa techniczna

Zapewnienie przez samorząd lokalny dostępu do uwarunkowań technicznych należy do zadań własnych gminy. Funkcjonalność budynków użyteczności publicznej oraz ich stan techniczny wpływa nie tylko na jakość życia mieszkańców, ale i na wizerunek danego miejsca. Komfort życia na danym obszarze jest zależny od rozwoju i poziomu funkcji mieszkaniowej, dlatego też władza lokalna zobowiązana jest do prowadzenia lokali komunalnych, zapewniając warunki mieszkaniowe dla osób o niskich dochodach. Według przeprowadzonej diagnozy w sołectwie Wisznice znajduje się 10 lokali komunalnych i jest to najwięcej w całej gminie.

Do strefy technicznej zalicza się wszelkiego rodzaju uzbrojenia terenu, w tym sieci wodno-kanalizacyjne, które oddziałują także na strefę środowiskową. Mianowicie ich brak może powodować nieefektywne korzystanie z obiektów budowlanych, zwiększać prawdopodobieństwo występowania negatywnych konsekwencji zdrowotnych dla mieszkańców, a także negatywnie wpływać na stan środowiska przyrodniczego. Z sieci kanalizacyjnej w Gminie Wisznice korzysta zaledwie 47% wszystkich mieszkańców. Jeśli chodzi o sołectwo Wisznice posiada ono dobry dostęp do sieci kanalizacyjnej, jednakże brak jest a budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków. Liczba budynków mieszkalnych korzystających ze zbiorników bezodpływowych dla tego podobszaru wynosi 16.

Na obszarze sołectwa Wisznice zlokalizowany jest jeden budynek użyteczności publicznej wymagający głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych oraz cztery budynki niedostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – największa liczba budynków w całej gminie.

W podsumowaniu analizy negatywnych zjawisk w sferze technicznej największa skala problemów występuje na terenie sołectw: Horodyszcze, Rowiny i Wisznice, gdzie odnotowano po trzy zjawiska kryzysowe.

2.1.6. Analiza potrzeb i problemów podobszaru rewitalizacji nr 1 Wisznice

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz wykonanej diagnozy, można stwierdzić, że zarówno mieszkańcy, jak i władze lokalne czują potrzebę przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Głównymi problemami z jakimi boryka się Podobszar Rewitalizacyjny nr 1 Wisznice są m.in. wysoka przestępczość, słaby stan środowiska pogarszany przez paliwa stałe będące głównym źródłem ciepła,

niedostrzeganie zasobów kulturowych sołectwa, słaby stan techniczny obiektów użyteczności publicznej.

2.2. PODOBSZAR REWITALIZACJI NR 2 ROWINY

Podobszar rewitalizacji nr 2 Rowiny obejmuje północną część gminy, na której zidentyfikowano obszar zdegradowany, w całości położony w sołectwie Rowiny. Jego całkowita powierzchnia wynosi 339,26 ha, co stanowi 2,0% całej powierzchni gminy Wisznice. Obszar ten zamieszkuje 136 osób i jest to 2,8% wszystkich mieszkańców gminy.

Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]	Liczba mieszkańców [osoby]	Udział w liczbie mieszkańców gminy [%]
339,26	2,0	136	2,8

Tabela 2 Zestawienie danych dla Podobszaru Rewitalizacji nr 2 - Rowiny
źródło: opracowanie własne

Wyznaczony obszar jest miejscem kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, przez co klasyfikowany jest jako obszar zdegradowany, w którym ponadto występują negatywne procesy gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne lub techniczne. Charakterystyka podobszaru rewitalizacji nr 2 Rowiny dokonana została w oparciu o szczegółowe wyniki procedury delimitacji oraz na podstawie przeprowadzonych badań terenowych i przeprowadzonej diagnozy.

2.2.1. Strefa społeczna

Podobszar rewitalizacji nr 2 Rowiny cechuje się zespołem negatywnych zjawisk społecznych. Jednym z głównych problemów społecznych tego obszaru jest bezrobocie. Sołectwo Rowiny charakteryzuje się największą liczbą osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy 24 miesiące i dłużej na 100 mieszkańców w całej gminie Wisznice [2,45] oraz drugą najwyższą liczbą osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia na 100 mieszkańców [1,47]. Niska aktywność zawodowa osób po 55 roku życia powiązana jest przede wszystkim z cechami, jakie charakteryzują osoby starsze: niskie wykształcenie, nieznanomość języków obcych, brak umiejętności obsługi komputera, stan zdrowia.

W przeprowadzonej dla Gminy Wisznice diagnozie na obszarze sołectwa Rowiny odnotowano najwięcej wykroczeń na 100 mieszkańców [13,24] oraz popełnionych przestępstw [0,52], co negatywnie wpływa na aspekt poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców jednostki.

Wśród mieszkańców zamieszkujących gminę, duży odsetek zajmują osoby ze szczególnymi potrzebami, do których zalicza się m.in. osoby niepełnosprawne, niesamodzielne, starsze, a także kobiety w ciąży czy rodzice z dziećmi w wózkach dziecięcych. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w sołectwie Rowiny wynosiła 3,68 i była trzecią najwyższą w gminie (Dołholiska – 4,65 i Małgorzacin – 4,26). Proces demograficznego starzenia się społeczeństwa jest negatywnym zjawiskiem społecznym, z którym boryka się wiele jednostek samorządu lokalnego. Podobnie jest w przypadku Gminy Wisznice, którą zamieszkuje 1 096 osób w wieku poprodukcyjnym, co stanowi 22,6% ogólnej liczby mieszkańców. W obrębie Rowiny liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców wynosi 27,21.

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości oraz wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami charakteryzuje występowanie stanu kryzysowego na danym obszarze. Dlatego też, w przeprowadzonej diagnozie dokonano zestawienia danych dla jednostek analitycznych o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych, w wyniku, którego obszar Rowiny wraz z jednostkami Curyń, Dołholiska, Małgorzacin oraz Wisznice uznano za obszary gminy o największej kumulacji zjawisk kryzysowych.

2.2.2. Strefa gospodarcza

Strefę gospodarczą w małej jednostce samorządu lokalnego definiują podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Należy mieć także na uwadze, iż strefa gospodarcza jest ściśle powiązana ze strefą społeczną, gdyż wpływa na zjawisko bezrobocia, ubóstwa, a także pobudza aktywność zawodową mieszkańców. Według przeprowadzonej diagnozy na terenie Gminy Wisznice na koniec 2021 r. w rejestrze REGON zaewidencjonowanych było 347 podmiotów gospodarczych, a w samym sołectwie Rowiny było ich zaledwie 4.

W wyniku dokonanego w diagnozie zestawienia dwóch wskaźników przedstawiających poziom zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej na obszarze sołectwa Rowiny zaobserwowano kumulację negatywnych zjawisk dotyczących niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

2.2.3. Strefa środowiskowa

Strefa środowiskowa wywiera znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców. W przeprowadzonej dla obszaru Gminy Wisznice diagnozie dokonano analizy zjawisk kryzysowych dotyczących zanieczyszczenia powietrza, związanego przede wszystkim z intensywnym ruchem komunikacyjnym, jak również z dużą ilością kotłowni węglowych, uciążliwości powodowanych nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego oraz obecności wyrobów azbestowych, stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców. Jednakże zjawiska te nie występują na obszarze sołectwa Rowiny.

2.2.4. Strefa funkcjonalno-przestrzenna

Przestrzenie publiczne oraz ich funkcjonalność odgrywają istotną rolę w procesie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, gdyż wpływają na jakości życia mieszkańców, jak i atrakcyjności gminy dla użytkowników zewnętrznych i inwestorów.

Na terenie Gminy Wisznice zidentyfikowano 9 obiektów kultury, w tym dwa zlokalizowane w sołectwie Rowiny: świetlica wiejska o dostatecznym stanie technicznym oraz Centrum Kultury Lokalnej o złym stanie technicznym, przez co usługi kulturalne świadczone mieszkańcom są ograniczone.

Na podobszarze rewitalizacji nr 2 Rowiny nie występują obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Obszar Gminy Wisznice posiada bogatą przeszłość historyczną oraz szereg obiektów i ich zespołów, wpływających na dziedzictwo kulturowe. Stan techniczny zabytków często wpływa na funkcjonalność przestrzenną gminy. Jednakże na obszarze sołectwa Rowiny nie występują obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

W sferze funkcjonalno-przestrzennej, według przeprowadzonej diagnozy, na obszarze sołectwa Rowiny występują dwa zjawiska negatywne – brak dostępu do obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz ograniczony dostęp do obiektów infrastruktury kulturalnej.

2.2.5. Strefa techniczna

Na podobszarze rewitalizacji nr 2 Rowiny występuje tylko jeden lokal komunalny, co stanowi 4,35% wszystkich lokali komunalnych w Gminie Wisznice. Należy mieć jednak na uwadze, że komunalne zasoby mieszkaniowe często charakteryzują się

problemami polegającymi na złym stanie technicznym, obniżonym standardzie mieszkań i ich niewydajności.

Do strefy technicznej zalicza się także sieci i przyłącza niezbędne do codziennego życia mieszkańców. Odsetek ludności gminy korzystającej z sieci wodociągowej wynosi 82,7%, z kolei z sieci kanalizacyjnej zaledwie 47%. W samym sołectwie Rowiny nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej, a zaledwie 27 budynków mieszkalnych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Budynki użyteczności publicznej są pewnego rodzaju wizytówką gminy, jednak pomimo wielu działań nadal wiele budynków użyteczności publicznej w Gminie Wisznice wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych lub termomodernizacyjnych, a także dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych w sołectwie Rowiny wynosi 3 i jest to największa liczba budynków w całej gminie. Przystosowane zostać powinny także do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

W przeprowadzonej diagnozie w zestawieniu negatywnych zjawisk w sferze technicznej sołectwo Rowiny, wraz z sołectwami Horodyszcze i Wisznice wypada najgorzej.

2.2.6. Analiza potrzeb i problemów podobszaru rewitalizacji nr 2 Rowiny

Z przeprowadzonych z mieszkańcami spotkań oraz opracowanej diagnozy wynika, iż zarówno władze lokalne, jak i mieszkańcy dostrzegają potrzebę przeprowadzenia zadań rewitalizacyjnych. Głównymi problemami analizowanego podobszaru są: bezrobocie, przestępczość, osoby ze szczególnymi potrzebami, zły stan obiektów użyteczności publicznej, brak obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz niewielka ilość podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Poza niewykorzystanym potencjałem mieszkańcy zauważyli także szereg potrzeb, m.in.:

- niska liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych
- strach przed zgłoszeniem przestępstwa
- brak perspektyw spędzania wolnego czasu dla dzieci poza szkołą
- brak infrastruktury dla osób starszych
- zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej.

2.3. LOKALNE POTENCJAŁY I ZJAWISKA KRYZYSOWE

Zgodnie z art. 15. ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji powinna zawierać analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, a także analizę lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W związku z powyższym poniżej przedstawiono podsumowanie zebranych danych i informacji dla całego obszaru rewitalizacji.

Lokalne potencjały	Zjawiska kryzysowe
Sfera społeczna	
▪ ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności ▪ otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian ▪ miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna	▪ niska aktywność społeczna, ▪ niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym ▪ przestępczość na obszarze (duża liczba czynów zabronionych) ▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami
Sfera środowiskowa	
▪ duży potencjał dla rozwoju gospodarstw ekologicznych ▪ dobre warunki do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych ▪ walory przyrodnicze obszaru związane z położeniem w Dolinie Zielawy	▪ niska świadomość ekologiczna mieszkańców ▪ brak wykorzystania instalacji odnawialnych źródeł energii
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
▪ występowanie na terenie gminy szlaków rowerowych, produktów turystycznych oraz punktu informacji turystycznej ▪ liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy ▪ obszar predysponowany do różnych form turystyki	▪ słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej ▪ mała liczba miejsc parkingowych ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych
Sfera gospodarcza	
▪ niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast ▪ korzystna struktura agrarna	▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych
Sfera techniczna	
▪ dobra dostępność komunikacyjna ▪ budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje ▪ chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych	▪ zły stan techniczny budynków mieszkalnych ▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych

	▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ▪ niedostateczna jakość dróg gminnych
--	--

Tabela 3 Lokalne potencjały oraz zjawiska kryzysowe (przyczyny i czynniki degradacji obszaru rewitalizacji)
źródło: opracowanie własne

2.4. METODYKA POGŁĘBIONEJ DIAGNOZY OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 15. ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji gminny program rewitalizacji powinien zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze. Celem niniejszej diagnozy jest pogłębienie wiedzy o obszarze rewitalizacji poprzez szczegółowe badania przyczyn negatywnych zjawisk występujących na tym obszarze, ich lokalizacji i istniejących między nimi powiązań.

Punktem wyjścia do opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji jest diagnoza zjawisk społecznych przedstawiająca przekrój problemów, z którymi borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Stanowi ona wprowadzenie do diagnozy pozostałych zjawisk, istotnych z punktu widzenia procesu rewitalizacji wymienionych w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, obejmujących sfery: gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Szczegółowa diagnoza w części opisującej zjawiska kryzysowe na obszarze rewitalizacji stanowi rozwinięcie diagnozy delimitacyjnej, której celem było wyłonienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Fundamentem diagnozy pogłębionej jest zatem badanie tych samych zjawisk kryzysowych, które były przedmiotem analizy delimitacyjnej, lecz tylko w odniesieniu do obszaru rewitalizacji. Oprócz zbadania negatywnych zjawisk przeanalizowano również lokalne potencjały, które występują na obszarze rewitalizacji oraz określono, które z nich można wykorzystać, aby zminimalizować lub zlikwidować zidentyfikowane negatywne zjawiska. Kluczowe wnioski dotyczące analizy poszczególnych zjawisk, a także istniejących w tych obszarach potencjałów, które mogą mieć istotne znaczenia dla prowadzenia procesu rewitalizacji, zostały zebrane jako podsumowanie kolejno przytaczanych fragmentów niniejszej diagnozy. Pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji przeprowadzono z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi badawczych. W pierwszej kolejności pozyskano szeroki zasób danych statystycznych oraz jakościowych z publicznych baz danych. Przy sporządzaniu diagnozy posłużono się również ustaleniami i informacjami zawartymi w dokumentach programowych i planistycznych miasta. Istotnej wiedzy na temat

postrzegania obszaru rewitalizacji oraz jego problemów i potencjałów dostarczyły badania przeprowadzone z mieszkańcami. W diagnozie pogłębionej analizowano m.in. dane ilościowe, które wcześniej zostały wykorzystywane do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. W związku z tym zdecydowano się wzbogacić niniejszą diagnozę o szczegółową analizę przestrzenną wybranych zjawisk kryzysowych w oparciu o jednostki analityczne wyznaczone w diagnozie delimitacyjnej.

3. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY WISZNICE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030 (GPR) zakłada interdyscyplinarny charakter całego procesu rewitalizacji, skupiając się na określeniu celów i kierunków działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) gminny program rewitalizacji zawiera w szczególności powiązania z dokumentami strategicznymi gminy, zwłaszcza ze strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. Do głównych założeń dokumentu należy przede wszystkim rozwiązanie lub niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych oraz poprawa jakości życia mieszkańców w powiązaniu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, gminy Wisznice oraz zawartymi w nich celami i kierunkami działań. Spójność i komplementarność obowiązujących dokumentów przyczynić się ma do prowadzenia spójnej polityki rozwoju gminy. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych wraz z negatywnymi zjawiskami ze sfery: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, bądź technicznej, przyczynia się do pogłębiania dysproporcji na poziomie lokalnym i regionalnym. Celem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zatem podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców, zapewniając przy tym eliminację dysproporcji lokalnych i regionalnych oraz zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych. Dokument jest zgodny z obowiązującymi strategiami, programami i planami, tworząc spójny system, który umożliwia niwelowanie problemów społecznych oraz realizację założonej wizji rozwoju gminy. Spójność i synergia Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi działaniami podejmowanymi na poziomie gminy, powiatu i województwa ma bezpośredni wpływ na podniesienie efektywności podjętych działań.

Poniżej przedstawione zestawienie dowodzi, iż Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030 jest powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

GPR powiązany jest z poniższymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, które nawiązują do zagadnień związanych z procesem rewitalizacji na obszarze gminy Wisznice:

3.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO DO 2030 ROKU

Strategia Rozwoju Województwa jest dokumentem, który pozwala na racjonalne prowadzenie polityki rozwoju na poziomie regionalnym. W dokumencie strategii sformułowana jest misja oraz wizja rozwoju regionu wraz ze wskazaniem celów i kierunków działań w ujęciu długoterminowym. Jej głównym celem jest wskazanie dziedzin potrzebujących wsparcia przy równoczesnym dążeniu do zrównoważonego rozwoju.

Strategia Województwa Lubelskiego do 2030 roku została przyjęta uchwałą Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Analiza powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi obejmuje ocenę stopnia relacji wizji i celów zawartych w poszczególnych dokumentach strategicznych. Zawarta w strategii wizja rozwoju województwa brzmi: „Województwo lubelskie racjonalnie wykorzystując specyfikę społeczno-gospodarczą, zasoby środowiska, a także policentryczność sieci ośrodków miejskich rozwija się w sposób zrównoważony. Kreatywność i otwartość mieszkańców, aktywność naukowo-badawcza, tworzenie i stosowanie rozwiązań innowacyjnych oraz partnerstwo w zarządzaniu kształtują nowoczesny charakter regionu. Wzrasta jego znaczenie jako strategicznego producenta finalnych wyrobów bazujących na surowcach rolniczych, dostarczyciela usług prozdrowotnych i czasu wolnego. W efekcie region oferuje atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i inwestowania w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu.”

W dokumencie tym na podstawie przeprowadzonej szczegółowej diagnozy prospektywnej oraz wyznaczeniu mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w analizie SWOT przyjęto ambitne cele strategiczne tworzące spójny i uzupełniający się system.

Cele strategiczne			
1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych	2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych	3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu	4. Wzmacnianie kapitału społecznego
Cele operacyjne			
1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych	2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej	3.1. Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych	4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego

		oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii	
1.2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne	2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)	3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw	4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym	2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej	4.3. Włączenie i integracja społeczna
1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych	2.4. Ochrona walorów środowiska	3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu	4.4. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
			4.5. Bezpieczeństwo publiczne
			4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania

Tabela 4 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku
źródło: opracowanie własne

Cele wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji są spójne z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Istotnym celem Strategii jest cel 2, 3 oraz 4, z którymi to głównie utożsamiane są cele GPR oraz inwestycje planowane w jego ramach. Działania wyznaczone w GPR są tożsame z wieloma kierunkami działań zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa. Przewidziane w dokumencie projekty nawiązują do celów operacyjnych takich jak: rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych), wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, ochrona walorów środowiska, wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu, rozwijanie kapitału ludzkiego, włączenie i integracja społeczna, bezpieczeństwo publiczne oraz wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne GPR odpowiadają problemom zidentyfikowanym na obszarze zdegradowanym, tworząc przy tym kompatybilność z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Projekty odpowiadające zarówno celom Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i Strategii Województwa Lubelskiego zapewnią gminie Wisznice nowe przestrzenie publiczne, wyposażoną w nowe technologie infrastrukturę sportową, przyczynią się do podtrzymywania lokalnej tradycji, zwiększą integrację społeczną mieszkańców oraz pobudzą przedsiębiorczość.

3.2. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęty Uchwałą Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. to dokument strategiczny o długookresowym działaniu, nakreślający kierunki i zasady kształtowania polityki przestrzennej. Dokument ustanawia zasady prowadzenia polityki rozwoju województwa lubelskiego w najważniejszych aspektach: osadnictwo i infrastruktura społeczna, środowisko przyrodnicze, środowisko kulturowe, gospodarka, infrastruktura techniczna oraz obronność i bezpieczeństwo publiczne. Z uwagi na zakres przestrzenny tego dokumentu wyznaczono w nim cel wiodący, za który uznaje się *„zrównoważony rozwój przestrzenny regionu prowadzący do podniesienia konkurencyjności województwa i poprawy warunków życia”*. Dzięki temu możliwy jest proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń na wszystkich szczeblach lokalnych województwa lubelskiego.

Gminny Program Rewitalizacji jest z zgodny z przyjętymi zasadami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

Osadnictwo i infrastruktura społeczna
Cel główny
Policentryczny rozwój sieci osadniczej.
Cele szczegółowe
Wzmocnienie funkcjonalne ośrodków miejskich jako ogniw procesów dyfuzji aktywności społeczno-gospodarczej.
Wzmacnianie rozwoju funkcji metropolitalnych Lublina i obszaru aglomeracji.
Powstrzymanie żywiołowego rozlewania się miast.
Równomierny rozwój wielofunkcyjnych ośrodków lokalnych.
Koncentracja osadnictwa wiejskiego.
Poprawa dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej.
Rozwój usług i sieci ośrodków pomocy społecznej wynikającej z rosnącej liczby seniorów.

Środowisko przyrodnicze
Cel główny
Wzbogacanie i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi uwzględniające potrzeby przyszłych pokoleń.
Utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
Zintegrowana ochrona jakości środowiska życia człowieka
Wzmocnienie stabilności środowiska przyrodniczego.
Cele szczegółowe
Zabezpieczenie potrzeb wodnych regionu.
Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej.
Powiększanie zasobów leśnych.
Ochrona i wykorzystanie naturalnych zasobów uzdrowiskowych.
Utrzymanie walorów obszarów wyróżniających się szczególnymi cechami przyrodniczymi i krajobrazowymi.
Integrowanie regionalnego systemu obszarów chronionych z systemami krajowymi i europejskimi.
Przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarom zdegradowanym i o zniekształconych stosunkach ekologicznych.
Zwiększenie odporności środowiska na antropopresję oraz poziomu bezpieczeństwa przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi.
Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w miastach.

Środowisko kulturowe
Cel główny
Wzmacnianie tożsamości kulturowej regionu przez ochronę i pielęgnację zasobów kulturowych oraz ich wzbogacanie walorami współczesnymi.
Cele szczegółowe
Identyfikacja, zachowanie i ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz różnorodności krajobrazu kulturowego.
Zachowanie przed zatarciem specyfiki kulturowej ukształtowanych historycznie struktur przestrzennych.
Zachowanie i wzbogacanie zasobów dóbr kultury współczesnej.
Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego.

Gospodarka
Cel główny
Zwiększenie konkurencyjności gospodarki województwa oraz poprawa jego atrakcyjności inwestycyjnej.
Cele szczegółowe
Rozwój potencjału społeczno-ekonomicznego węzłów i ośrodków gospodarczych.

Wykorzystywanie endogenicznych potencjałów i rozwój specjalizacji regionalnych.
Zrównoważone wykorzystanie potencjałów rozwojowych tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym i zasobach naturalnych przestrzeni województwa.
Dywersyfikacja działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rybackiej opartej na wysokiej jakości produktach akwakultury.
Rozwój infrastruktury turystycznej.
Zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej obszarów i terenów rekreacyjnych.
Wzmocnienie oferty zatrudnienia i usług (publicznych i komercyjnych) w miastach z uwzględnieniem potrzeb obsługi okolicznych terenów wiejskich.

Infrastruktura techniczna - Transport
Cel główny
Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu.
Cele szczegółowe
Stworzenie kluczowej infrastruktury umożliwiającej sprawne powiązania transportowe obszaru województwa z głównymi ośrodkami miejskimi w kraju i w Europie.
Poprawa wewnętrznych powiązań transportowych.
Wzrost roli transportu publicznego w obsłudze podróżnych.
Integracja różnych środków transportu w organizacji systemu przewozów.
Infrastruktura techniczna - Energetyka
Cel główny
Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa.
Cele szczegółowe
Zaspokojenie zapotrzebowania odbiorców na media energetyczne.
Osiągnięcie stabilności dostaw energii.
Dywersyfikacja źródeł energii przy uwzględnieniu odnawialnych źródeł energii.
Infrastruktura techniczna - Teleinformatyka
Cel główny
Powszechny dostęp do usług teleinformatycznych.
Cele szczegółowe
Poprawa dostępności do szerokopasmowego Internetu
Zapewnienie łączności telekomunikacyjnej w obszarze całego województwa
Rozwój sieci punktów publicznego dostępu do Internetu (hot spot).
Infrastruktura techniczna - Gospodarka wodno-ściekowa

Cel główny
Wyposażenie jednostek osadniczych w kompleksowe systemy wodno-kanalizacyjne.
Cele szczegółowe
Ochrona obszarów zasobowych wód podziemnych oraz ujęć wody
Uporządkowanie gospodarki ściekowej w pierwszej kolejności na obszarach wskazywanych do szczególnej ochrony wód.
Zapewnienie skutecznej ochrony terenów zurbanizowanych przed ściekami deszczowymi.
Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy rozwojem sieci wodociągowych i sieci kanalizacyjnych
Infrastruktura techniczna – Gospodarka odpadami
Cel główny
Wyposażenie obszaru województwa w niezbędną liczbę obiektów i instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych, przemysłowych i niebezpiecznych.
Cele szczegółowe
Optymalizacja zasięgów regionów obsługi systemem gospodarowania odpadami.
Zapobieganie degradacji środowiska poprzez zmniejszenie uciążliwości składowisk gminnych, w tym poprzez rekultywację zamkniętych obiektów.
Obronność i bezpieczeństwo publiczne
Cel główny
. Zapewnienie warunków przestrzennych służących potrzebom obronnym państwa oraz ochronie ludności i jej mienia przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi.
Cele szczegółowe
Zabezpieczenie możliwości funkcjonowania i rozwoju infrastruktury niezbędnej dla potrzeb obronności państwa.
Zwiększenie odporności zagospodarowania przestrzennego na skutki ekstremalnych zjawisk naturalnych.
Usprawnienie systemów bezpieczeństwa publicznego.
Zapobieganie i zminimalizowanie skutków poważnych awarii przemysłowych.

Tabela 5 Cele główne i szczegółowe Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

źródło: opracowanie własne

Zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego cele zostały przypisane do odpowiednich stref. Zgodność celów strategicznych i operacyjnych GPR ma miejsce w osadnictwie i infrastrukturze społecznej, środowisku przyrodniczym, środowisku kulturowym, gospodarce, infrastrukturze technicznej (energetyka) oraz w obronności i bezpieczeństwie publicznym.

Zarówno cel wiodący jak i cele operacyjne, wskazane w niniejszym dokumencie oraz cele strategiczne opracowywanego GPR, koncentrują się na stworzeniu z gminy Wisznice miejsca przyjaznego mieszkańcom. Szczególny nacisk kładziony jest na konieczność zwiększenia poziomu życia mieszkańców oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Oba dokumenty przewidują stworzenie miejsca atrakcyjnego nie tylko w skali lokalnej, lecz całego regionu, które będzie przyciągało nowych mieszkańców jak i turystów. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego i GPR mówią o potrzebie poprawy standardu życia wszystkich członków lokalnej społeczności, konieczności zapewnienia mieszkańcom gminy warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczących lokalną społeczność. **Dowodzi to na zgodność obu dokumentów w każdej ze stref.**

3.3. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BIALSKIEGO NA LATA 2018-2026

Samorząd powiatowy w celu realizowania zadań polityki rozwojowej przygotowuje dokument strategiczny na poziomie powiatowym. Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026 to dokument z długookresową misją rozwoju społeczno-gospodarczego. Stanowi podstawę do tworzenia dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym. Zawarte w niej zasady polityki rozwojowej przyczynić się mają do realizacji zadań publicznych, a w tym także poprawę jakości życia oraz do zniwelowania różnic na obszarach zdegradowanych występujących na terenie całego powiatu. Zgodnie z misją podjęte działania przyczynić się mają do zapewnienia wysokiej jakości usług, do wykorzystywania istniejących zasobów i szans, kreowania otoczenia społeczno-ekonomicznego oraz budowania platformy współpracy i konsensusu na rzecz rozwoju powiatu. Wizja natomiast określa stan rzeczy, do których dąży dana jednostka. Według Strategii Rozwoju do roku 2026 powiat bialski stanie się „bramą pomiędzy wchodem a zachodem” poprzez wykorzystanie przygranicznego położenia, a także rozwój infrastruktury i funkcji logistycznych, zasobów przyrodniczych, kulturowych i zasad nowych technologii oraz przy zachowaniu zasad rozwoju zrównoważonego. Podejmowanie przez władze samorządowe właściwych decyzji opiera się na hierarchizacji potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej. Realizuje się to poprzez określenie celów strategicznych, zgodnych z nakreśloną wizją rozwoju. W Strategii Rozwoju Powiatu Bialskiego wyznaczono trzy priorytetowe obszary rozwoju:

- Priorytet I - Gospodarka i rynek pracy,
- Priorytet II – Społeczeństwo i jakość życia,
- Priorytet III - Przestrzeń i środowisko.

Priorytetowe obszary rozwoju		
Priorytet I Gospodarka i rynek pracy	Priorytet II Społeczeństwo i jakość życia	Priorytet III Przestrzeń i środowisko
Cele strategiczne		
I.1. Zwiększanie konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	II.1. Rozwój edukacji oraz społeczeństwa informacyjnego	III.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonowanie gospodarki oraz jakość życia mieszkańców
I.2. Wspieranie rozwoju nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	II.2. Poprawa dostępności do usług kultury, sportu i rekreacji	III.2. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego
I.3. Wspieranie rozwoju nowoczesnej gospodarki rolnej	II.3. Poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	III.3. Zwiększanie wykorzystania OZE oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej

I.4. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	II.4. Rozwój sfery usług społecznych i pomocy rodzinie	III.4. Ochrona i wykorzystanie leśnych zasobów naturalnych dla poprawy jakości powietrza w walce ze smogiem
I.5. Wspieranie rozwoju nowoczesnej gospodarki leśnej różnych form własności	II.5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	
	II.6. Poprawa jakości i efektywności zarządzania lokalnego	

Tabela 6 Priorytetowe obszary rozwoju i cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026

źródło: opracowanie własne

Dla skutecznej realizacji zapisów GPR należy dążyć do rozwoju i umacniania współpracy władz miasta i organizacji pozarządowych, zwłaszcza w domenie realizacji zadań publicznych, tak by efektem działalności sektora pozarządowego było wzmocnienie i rozwój lokalnej społeczności.

Zakres celów wskazanych w Strategii Rozwoju Powiatu Bialskiego łączy priorytety procesu rewitalizacji zawarte w formie celów operacyjnych opracowywanego dokumentu. Na szczególną uwagę w kontekście procesu rewitalizacji zasługuje wyszczególnienie w strategii działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości. Kluczowy jest także pokrywający się w dokumentach zakres działań edukacyjnych (w tym edukacja ekologiczna), w obszarze kultury, rekreacji i sportu oraz pomocy społecznej.

Reasumując, należy stwierdzić, że zadania przewidziane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice są niezbędne do tego, by w pełni zrealizować cele ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Bialskiego.

3.4. STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO DOLINY ZIELAWY 2023-2030

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy 2023-2030 powstała z inicjatywy władz samorządowych sąsiadujących ze sobą gmin: Jabłoń, Łomazy, Milanów, Podedwórze, Sosnówka, Rossosz oraz Wisznice. Narastająca potrzeba rozwoju we wszystkich sferach życia mieszkańców regionu była napędem do współpracy jednostek administracyjnych. Przyjęta została na mocy Uchwały [...]. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego to dokument powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin, która przyjmuje rolę strategii rozwoju w zakresie ich terytorium. Do głównych zadań dokumentu zalicza się określenie kierunków, za jakimi powinna podążać gmina, aby osiągnąć zrównoważony rozwój i wysoki poziom życia mieszkańców. Strategia

przybiera także miano długofalowego planu działania, którego cele i kierunki są niezbędne dla realizacji przyjętych celów. Dlatego też uznawana jest za jeden z ważniejszych dokumentów polityki rozwoju w gminie. Stanowi podstawę wszystkich przyszłych działań podejmowanych na szczeblu lokalnym. Strategia została opracowana w odniesieniu do perspektywy wizji rozwoju regionu do 2030 roku, podkreślając jej specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie dla jej charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Władze gminy określiły w dokumencie następującą wizję: „W roku 2030 Dolina Zielawy jest bezpiecznym i przyjaznym miejscem do zamieszkania, pracy, rozwoju i wypoczynku, rozwija konkurencyjność nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, jest obszarem atrakcyjnym turystycznie wykorzystującym potencjał przyrodniczy i kulturowy. Nowoczesne usługi publiczne i infrastruktura podnoszą jakość życia i atrakcyjność inwestycyjną. Odpowiedzialna polityka społeczna i ochrony zdrowia stopniowo zmniejsza negatywne trendy demograficzne”. Strategia wyznacza główne cele i kierunki rozwoju regionu:

Cele strategiczne		
1. Wzrost jakości życia i spójności społecznej	2. Adaptacja do zmian klimatu i zrównoważona przestrzeń	3. Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej
Kierunki działań		
1.1 Podniesienie jakości usług i infrastruktury pomocy społecznej i ochrony zdrowia	2.1 Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	3.1 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rozwój marki terytorialnej Doliny Zielawy
1.2 Podniesienie jakości edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych, aktywizacja dzieci i młodzieży	2.2 Wspieranie efektywności energetycznej	3.2 Wsparcie dla rozwoju lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości
1.3 Zwiększenie atrakcyjności obiektów kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego	2.3 Zrównoważona gospodarka wodno – ściekowa	3.3 Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów gospodarczych i peryferyjnych
1.4 Wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój przedsiębiorstw społecznych	2.4 Wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym	
1.5 Poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	2.5 Ochrona przyrody, edukacja i promocja postaw ekologicznych	
1.6 Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców i zapobieganie zagrożeniom	2.6 Rozwój elektronicznych usług publicznych i technologii cyfrowych, poprawa dostępu do internetu szerokopasmowego	
1.7 Wspieranie procesów rewitalizacji oraz poprawa jakości i dostępności infrastruktury rekreacyjnej i sportowej		

Tabela 7 Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy 2023-2030
źródło: opracowanie własne

GPR oraz SRPDZ są ze sobą powiązane wspólnymi lub uzupełniającymi się wzajemnie celami i kierunkami działań. Istotną rolę w obu dokumentach odgrywają działania związane ze sferą społeczną. Zakładają one takie działania jak wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, działania kulturowe, edukacyjno-sportowe czy wspierające kształtowanie kompetencji społecznych.

Oba dokumenty zakładają kompleksowe podejście do adaptacji do zmian klimatu, zwracając uwagę na promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, pobudzenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rozwój efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej.

Elementem łączącym te dokumenty jest również ukierunkowanie na rozwój gospodarczy poprzez podejmowanie działań mających na celu podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Działania zawarte w obu dokumentach zakładają pobudzenie lokalnego rozwoju gospodarczego oraz sektora turystycznego.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030 poprzez proponowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy 2023-2030, w którym została uwzględniona potrzeba rewitalizacji.

3.5. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WISZNICE

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Wisznice to dokument przyjęty uchwałą Nr IX/51/2015 Rady Gminy Wisznice z dnia 27 października 2015 r.

Studium jest dokumentem sporządzanym w celu określenia polityki przestrzennej gminy. Zapisy w nim zawarte muszą uwzględniać ustalenia dokumentów nadrzędnych wojewódzkich oraz ponadlokalnych takich jak np. Strategia Rozwoju Województwa czy Strategia Rozwoju Ponadlokalnego. Istotnym jest fakt, że Studium mimo tego, że nie jest aktem prawa miejscowego to jest ono wiążące przy sporządzaniu Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. W Studium Uwarunkowań

i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Wisznice na podstawie wizji określono sześć celów strategicznych rozwoju gminy Wisznice:

Cele strategiczne
Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
Poprawa dostępności komunikacyjnej i podniesienie jakości szlaków komunikacyjnych i infrastruktury technicznej na terenie gminy.
Rozwój turystyki, agroturystyki w oparciu o lokalne walory przyrodnicze i kulturowe.
Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców.
Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego.
Rozwój gminy jako ośrodka o ponadlokalnym znaczeniu w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego i kulturowo – edukacyjnego.

Tabela 8 Cele strategiczne Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wisznice

źródło: opracowanie własne

Cele wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji wykazują zgodność z celami strategicznymi zawartymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania gminy Wisznice. Inwestycje planowane w ramach GPR wspierają politykę określoną w Studium. Działania wyznaczone w GPR dla sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej są w większości odpowiedzią na cele postawione w Studium. Stawiają one na zrównoważony rozwój i zapewnienie ładu przestrzennego. Ponadto założenia obu dokumentów stawiają na wzmocnienie polityki społecznej oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Istotnym elementem obu dokumentów jest zwrócenie uwagi na poprawę jakości środowiska przyrodniczego, wspieranie odnawialnych źródeł energii, a także rozwój lokalnej turystyki.

W związku z realizacją postanowień Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian dotyczących Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wisznice, przyjętego uchwałą Nr IX/51/2015 Rady Gminy Wisznice z dnia 27 października 2015 r. Ponadto w związku z realizacją programu nie przewiduje się konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak również konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

Zarówno w granicach gminy Wisznice jak też w granicach obszaru rewitalizacji nie są zlokalizowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Do terenów zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo, łąki i pastwiska. W większości przypadków cykliczne

zalewy wiosenne na terenie gminy Wisznice nie powodują większych strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane, jako ekstensywne użytki zielone, bądź nieużytki. Dla zmniejszenia ryzyka zalewania wskazane jest zachowanie terenów dolin rzecznych w dobrym stanie funkcjonalnym, umożliwiającym swobodny przepływ wód. Zabudowa terenów nadrzecznych i uszczelnianie kolejnych terenów wzdłuż rzek skutkuje problemami w odprowadzaniu nadmiaru wód deszczowych przy gwałtownych ulewach lub w okresie wiosennych roztopów. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie odbywała się zgodnie z ustaleniami obowiązującego SUIKZP bez konieczności dokonywania jego zmiany. Uwzględnione w GPR projekty rewitalizacyjne będą realizowane zgodnie z aktualnym zagospodarowaniem i dotychczasowym przeznaczeniem terenów określonym w obowiązujących dokumentach planistycznych, które są podstawą realizacji procesów inwestycyjnych na obszarze gminy.

W trakcie prac nad Programem, 24 września 2023 r. weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta wprowadza nowe narzędzie planistyczne – plan ogólny, dokument w randze aktu prawa miejscowego, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy. Plan ogólny zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Będzie to dokument zawierający wyłącznie podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój. Co ważne, jego ustalenia będą podstawą nie tylko do uchwalania planów miejscowych, ale także do wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Dotychczasowe Studium będzie obowiązywało do momentu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31.12.2025 r. Ustawa zakłada również, że w nowym systemie planowania rozwoju, polityka przestrzenna gminy będzie określana w lokalnej lub ponadlokalnej strategii rozwoju gminy. W związku z powyższym, przy określaniu ustaleń przyszłego planu ogólnego należy uwzględnić uwarunkowania rozwoju wynikające z lokalizacji w granicach gminy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określonego w Uchwale nr XLII/327/2023 Rady Gminy Wisznice z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wisznice. Natomiast w opracowywanej w przyszłości strategii rozwoju miasta lub aktualizacji strategii rozwoju ponadlokalnego w ramach ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i

prowadzenia polityki przestrzennej należy określić zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji.

3.6. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY WISZNICE NA LATA 2021-2026

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Wisznice na lata 2021-2026 została przyjęta uchwałą Nr XXII/172/2021 Rady Gminy Wisznice z dnia 26 stycznia 2021 r. Strategia została sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), która w art. 16b ust. 2 pkt 3 określa zawartość ww. strategii. Na podstawie Ustawy Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna określać: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposób realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźniki realizacji działań. Dokument ten powinien charakteryzować działania instytucji publicznych w celu załagodzenia występujących w ośrodku gminnym negatywnych zjawisk społecznych oraz poprawy warunków życia i zaspokojenia potrzeb grup społecznych wyznaczonych jako problemowe.

Misją gminy Wisznice określoną w strategii jest „podniesienie stopy życiowej mieszkańców gminy poprzez aktywizację społeczności lokalnej w celu zapewnienia właściwego rozwoju”. W celu realizacji tej misji gmina wyznaczyła sobie cel główny oraz pięć celów strategicznych:

Cel główny
Pomoc społeczna podstawą rozwoju społecznego i bezpieczeństwa mieszkańców.
Cele strategiczne
1. Działania integrujące system pomocy społecznej.
2. Poprawa warunków socjalno- bytowych najuboższych Mieszkańców gminy.
3. Kształtowanie społeczeństwa wolnego od patologii i dysfunkcji społecznych.
4. Młode pokolenie przyszłością gminy.
5. Zintegrowany system pomocy dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 9 Cel główny i cele strategiczne Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wisznice na lata 2021-2026

źródło: opracowanie własne

Cele wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji są spójne ze wszystkimi celami określonymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Wisznice na lata 2021-2026. Oba dokumenty zwracają uwagę na podobne problemy i zagrożenia, a do ich rozwiązania wyznaczają podobne cele. Adresatami oraz beneficjentami działań w nich zawartych są mieszkańcy gminy.

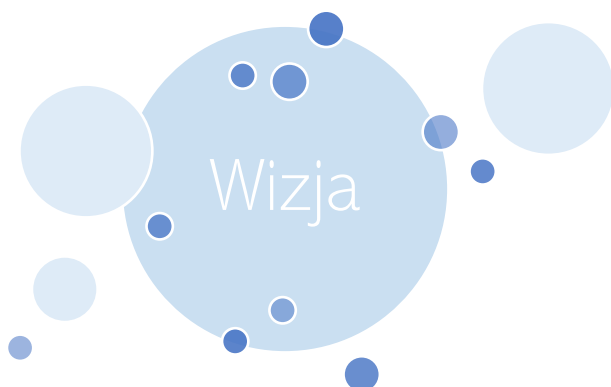
Kluczowe znaczenie dla obu dokumentów ma ukierunkowanie na działania służące poprawy jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami, aktywizacji społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałanie patologiom, wsparcie integracji między mieszkańcami oraz wzrost ich bezpieczeństwa.

Skutkiem działań zawartych w obu dokumentach jest wzrost jakości życia oraz poziomu bezpieczeństwa, poprawę jakości świadczonych usług mieszkańcom gminy przez instytucje publiczne a także wzmacnianie spójności społecznej.

4. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja obszaru rewitalizacji to jedna z głównych składowych wskazujących odpowiedni kierunek rewitalizacji. Przedstawia stan obszaru w perspektywie zakładanego czasu po zrealizowaniu zakładanych celów i działań. Jest obrazem stanu docelowego, w którym znajdzie się obszar rewitalizacji po wdrożeniu zaplanowanych działań. Jako podstawę jej sformułowania przyjmuje się dogłębną analizę przeprowadzonej diagnozy, a także zmiany zachodzące w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej. Do jej realizacji władze lokalne wraz ze swoimi partnerami będą wykorzystywać możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Podstawą do jej sformułowania były uwzględnione oczekiwania mieszkańców, wyrażonych na przeprowadzonych konsultacjach społecznych oraz narastające problemy.

Na podstawie problemów z jakimi zmagają się obszary rewitalizacji na terenie Gminy Wisznice sformułowano następującą wizję:

Obszar rewitalizacji to miejsce bezpieczne oraz atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Istniejąca tutaj infrastruktura sprzyja wielu formom aktywności tj. społecznej, fizycznej, zawodowej oraz pozwala na integrację wszystkich mieszkańców gminy. Społeczność lokalna jest zintegrowana, czego efektem jest prężnie działająca pomoc sąsiedzka. Problemy społeczne jakie wcześniej nękały te obszary (przestępczość, ubóstwo, bezrobocie) są teraz marginalne i występują jedynie w niewielkim stopniu. Zwiększył się dostęp do usług społecznych, mieszkańcy korzystają z czasu poświęcanego im przez pracowników. Młodzi mieszkańcy chętnie spędzają wolny czas na terenie gminy oraz wiążą z nią swoją przyszłość.

Wizja obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w gminie Wisznice, określa jego stan za kilka najbliższych lat. Opiera się na połączonych ze sobą, zachowujących spójną ciągłość przedsięwzięć i inicjatyw społecznych. Za jej realizację odpowiadać będą zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe. Gmina, po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych ma zostać odnowiona i pozbawiona w większości obszarów zdegradowanych. Przestrzeń rewitalizacyjna zostanie ożywiona zarówno społecznie, kulturowo jak i technicznie, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów przyrodniczych gminy. Proponowane rozwiązania inwestycyjne są tak sformułowane, aby wzmocnić spójność społeczną. Wzrośnie poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców. Poprawi się stan techniczny obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych. Wyprowadzony z kryzysu obszar rewitalizacji będzie tworzył przestrzeń do aktywizacji publicznej, społecznej i gospodarczej dla mieszkańców całej gminy, podnosząc jej atrakcyjność inwestycyjną oraz jakość i komfort życia mieszkańców.

Przedstawioną wizję można również zdefiniować jako planowany efekt rewitalizacji, osiągnięty poprzez planowane projekty. W celu lepszego jej zrealizowania posłużą cele strategiczne i przyjęte kierunki działań. Do realizacji tak przedstawionej wizji – ukształtowania obszaru zadbanego, ekologicznego, wygodnego, bezpiecznego, otwartego, wspierającego zagrożonych marginalizacją, stwarzającego szerokie perspektywy rozwoju, przyczynił się szereg przedsięwzięć o wymiarze społecznym oraz infrastrukturalnym. Wśród tych pierwszych można wskazać przedsięwzięcia zmierzające do aktywizacji osób, które najbardziej narażone są na wykluczenie społeczne. Wśród działań infrastrukturalnych ważniejsze będą te, które przyczynią się do wzmocnienia infrastruktury społecznej (niezbędnej do realizacji projektów społecznych), poprawią poziom bezpieczeństwa i stworzą dodatkową przestrzeń dla rekreacji oraz podniosą estetykę obszaru.

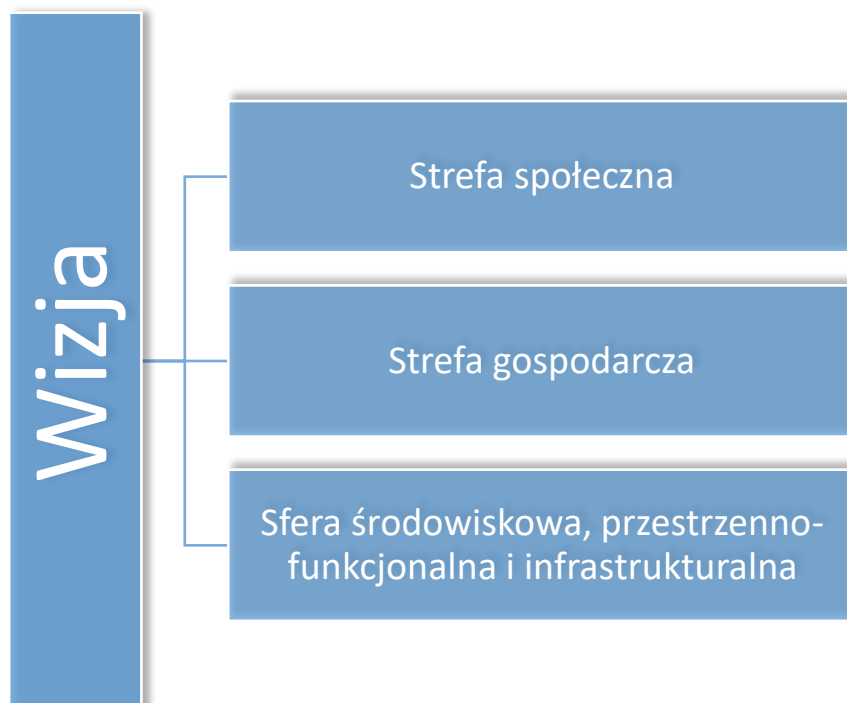
5. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Wisznice prowadzone zostaną w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców. Poniższe cele są efektem wynikowym przeprowadzonej wcześniej diagnozy i są ukierunkowane na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, infrastrukturalnych i środowiskowych.

Cele rewitalizacji są zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych opisanych we wcześniejszej części dokumentu.

W niniejszym dokumencie obowiązuje hierarchiczny układ celów, z podziałem na cel strategiczny, cele operacyjne i powiązane z nimi kierunki działań wyznaczone w trzech sferach:

- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej.

Skonkretyzowanie i podział poszczególnych kierunków działań do odpowiadającej im sfery stworzy szansę na lepsze zniwelowanie rodzących się na obszarze rewitalizacji problemów.

Przyjęte cele motywują do podejmowania działań z zakresu kwestii społecznych mając na uwadze przede wszystkim wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i aktywizację lokalnej społeczności do integracji społecznej, a także podejmowanie działań z zakresu przedsiębiorczości oraz poprawę warunków życia mieszkańców. Należy mieć także na uwadze, że działania z zakresu rozwoju społecznego powinny być prowadzone poprzez bezpośrednie działania aktywizujące, edukacyjne i wspierające, a także pośrednio lub bezpośrednio poprzez działania przestrzenne i gospodarcze. Poniższe cele mają także charakter ramowy i odnoszą się do specyfiki wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Cele rewitalizacji zostały określone w taki sposób, aby uzupełniać się i tworzyć komplementarną całość. Wszystkie cele są pewnego rodzaju odpowiedzią na zidentyfikowane problemy wynikające z przeprowadzonej wcześniej diagnozy. Ze względu na specyfikę obszaru rewitalizacji przyjęto zasady skutecznego wyznaczania celów metody SMART, w związku z tym poniższe cele przybierają charakter:

- Skonkretyzowany (Specific),
- Mierzalny (Measurable),
- Ambitny (Ambitious),
- Realistyczny (Realistic),
- Określony w czasie (Time-bound).

5.1. SFERA SPOŁECZNA

W sferze społecznej sformułowano cel strategiczny „**Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji**”, który stanowi podstawę do realizacji zadań w wymiarze społecznym. Pod cel strategiczny podporządkowane zostały trzy cele operacyjne, które w dokładniejszy sposób konkretyzują niwelowanie zaistniałych na obszarze rewitalizacji problemów. Spójność społeczna to wspólnota wspierających się nawzajem osób zamieszkująca dany teren. Zjawisko to nie skupia się jedynie na wyrównywaniu różnic i minimalizowaniu wykluczenia społecznego, ale także stwarza możliwości do tworzenia relacji społecznych i warunków sprzyjających do życia.

W ramach pierwszego celu operacyjnego „Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców” wiodące kierunki działań skupiają się głównie na: wzmacnianiu spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań, wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży), podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym to jeden z głównych priorytetów samorządów lokalnych. Zaangażowanie obywateli w życie publiczne powinno dotyczyć nie tylko udziału w podejmowaniu decyzji, ale także wykonywaniu tych decyzji, a więc udziału w realizacji zadań publicznych.

Na obszarze rewitalizacji wyróżniono pięć problemów natury społecznej: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, osoby posiadające szczególne potrzeby oraz kapitał społeczny wraz z uczestnictwem w życiu publicznym i kulturowym. Wdrażane zostaną modele pracy środowiskowej z rodziną, a także formy pracy z dziećmi, młodzieżą i osobami starszymi.

Wiodące kierunki działań w sferze polityki społecznej powiązane bezpośrednio z drugim celem operacyjnym „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa” to podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego oraz pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Skierowane są przede wszystkim na skuteczne planowanie docelowych ścieżek ograniczających wykluczenie społeczne, jak i ubóstwo. Działania w ramach drugiego celu operacyjnego podniosą jakość i warunki życia w gminie. Zagospodarowanie miejsc użyteczności publicznej przyczynią się do zniwelowania zjawiska wykluczenia społecznego i zminimalizowania zmarginalizowanych środowisk poprzez szereg

projektów społecznych. Zgodnie z celem strategicznym do osiągnięcia spójności społecznej ważne jest również zwiększenie aktywności osób wykluczonych oraz takich, które na to wykluczenie są narażone. Działania wpłyną na poprawę jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców.

Konieczna jest także intensyfikacja działań promujących aktywność fizyczną mieszkańców. Aktywne formy spędzania wolnego czasu wzmacniają więzi społeczne, a wynikiem tego jest silnie umiejscowiona spójność społeczna. Istotne znaczenie posiada również edukacja, która ma wpływ na kształtowanie postaw dzieci i młodzieży. Z zakresu trzeciego celu operacyjnego „Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej” wyznaczono kierunki działań takie jak: popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych, wykorzystanie sportu do przeciwdziałania patologiom społecznym oraz podejmowanie działań mających na celu maksymalizowanie szans edukacyjnych uczniów. Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego celu przyczynią się do podniesienia jakości nauczania w szkole, a co za tym idzie do lepszych wyników w nauce osiąganych przez uczniów, którzy uzyskają dzięki temu większe szanse na kontynuowanie edukacji, a w przyszłości również podjęcie zatrudnienia. Niewątpliwie działania te opierać się także będą na zapewnianiu nowej infrastruktury sportowej, która przyczyni się także do budowania odpowiednich postaw prospołecznych.

SFERA SPOŁECZNA		
CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.	1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców.	Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań.
		Wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży).
		Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych.
		Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy.
	1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
		Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego.
		Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji.
	1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej.	Popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych.
		Wykorzystywanie sportu do przeciwdziałania patologiom społecznym.
		Podejmowanie działań mających na celu maksymalizowanie szans edukacyjnych uczniów.

Tabela 10 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera społeczna
źródło: opracowanie własne

5.2. SFERA GOSPODARCZA

Strefa gospodarcza to kolejna grupa podmiotów w zakresie której sformułowano zarówno cel strategiczny, jak i odpowiadające mu cele operacyjne. Stale rosnąca liczba podmiotów gospodarczych generuje nowe miejsca pracy, w wyniku czego zmniejsza się zjawisko bezrobocia. Ponadto następuje zahamowanie bądź całkowite ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze nie tylko gospodarczej, ale i społecznej, takich jak ubóstwo, bierność zawodowa czy wykluczenie z rynku pracy. Dlatego należy podkreślić, że sfera gospodarcza jest silnie powiązana ze sferą społeczną. Ciągła analiza potencjału gospodarczego danej jednostki i jej obecnej sytuacji w kontekście planowanych działań posiada niezwykle istotne znaczenie w całym procesie rewitalizacji.

W ramach strefy gospodarczej sformułowano cel strategiczny **„Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego”**, na podstawie którego oparto trzy cele operacyjne. Podejmowanie działań zwiększających efektywność potencjału wyznaczonych obszarów poprzez zapewnienie mieszkańcom lepszej jakości życia będą miały duży wpływ na jakość działania w sferze gospodarczej i społecznej.

Do pierwszego celu operacyjnego „Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy” przypisano następujące kierunki działań: podejmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości oraz rozwijanie ekonomii społecznej poprzez tworzenie pilotażowych przedsiębiorstw. Wyznaczone kierunki działań związane są z wykorzystaniem terenów aktywności gospodarczej do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy oraz wzmocnienia działalności lokalnych przedsiębiorstw. Podejmowane działania powinny zostać skierowane do przedsiębiorców lokalnych, w efekcie czego ich skutkiem będzie pobudzenie działalności gospodarczej wśród mieszkańców gminy, a także ożywienie przestrzeni publicznych. Ekonomia społeczna to proces, który za zadanie ma wspierać zatrudnienie i reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – niepełnosprawnych, seniorów, bezrobotnych.

W celu operacyjnym „Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców” kluczowe jest podjęcie działań zgodnych z wyznaczonymi kierunkami: podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych, wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej przez mieszkańców obszarów rewitalizacji, zwiększanie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy, a także kształtowanie kompetencji społecznych. Planowane projekty powinny

nawiązywać do rozwoju przedsiębiorczości, dzięki czemu na terenie Gminy Wisznice powstaną nowe miejsca pracy, a tym samym zmniejszy się liczba osób bezrobotnych. Należy również pamiętać o tym, iż problem bezrobocia nie tylko dotyka same osoby pozostające bez pracy, ale całe rodziny, dlatego też osoby bezrobotne, jak również ich najbliżsi zagrożeni są wykluczeniem społecznym, co przekłada się na niskie zaangażowanie w życie lokalne. Należy mieć także na uwadze, iż rozwijający się lokalny rynek gospodarczy jest też atrakcyjnym miejscem, który może przyciągnąć przyszłych inwestorów. Analiza wskaźników demograficznych pokazuje, że istnieje potencjał rozwojowy w tym obszarze. Dlatego warto podjąć działania zmierzające do zapewnienia mieszkańcom w pierwszej kolejności miejsc pracy oraz wysokiej jakości usług publicznych.

Podniesienie konkurencyjności poprzez promowanie i aktywizowanie zakładania działalności gospodarczej ma na celu pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców gminy oraz ożywienie przestrzeni publicznych poprzez wsparcie ich funkcji kulturalnych, rozrywkowych i przemysłów czasu wolnego, a także rozwój funkcji turystycznych. „Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki” to kolejny cel operacyjny strefy gospodarczej. Przypisane do niego kierunki działań opierają się głównie na tworzeniu produktów lokalnych i ich efektywnym wykorzystaniu, rozwoju funkcji turystycznych oraz modernizacji budynków i obiektów użyteczności publicznej.

Realizacja zadań przewidzianych w ramach powyższych celów pozwoli na podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy, co w dłuższej perspektywie powinno doprowadzić do napływu nowych inwestycji do gminy, a także wzrostu liczby turystów, odwiedzających gminę i korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury turystycznej. Rozwój funkcji turystycznej to znaczący czynnik aktywizacji Gminy Wisznice, który doprowadzić może do wzrostu dochodów mieszkańców i ożywienie innych gałęzi gospodarki jak handel, gastronomia czy transport.

SFERA GOSPODARCZA		
CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.	2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy.	Podejmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości.
		Rozwijanie ekonomii społecznej poprzez tworzenie pilotażowych przedsiębiorstw.
	2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców.	Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych.
		Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej przez mieszkańców obszarów rewitalizacji.
		Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy.
		Kształtowanie kompetencji społecznych.
	2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki.	Tworzenie produktów lokalnych i ich efektywne wykorzystanie.
		Rozwój funkcji turystycznych.
		Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej.

Tabela 11 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera gospodarcza
źródło: opracowanie własne

5.3. SFERA ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I INFRASTRUKTURALNA

Ostatnia z sprecyzowanych stref skupia w sobie zagadnienia z zakresu dbania o środowisko, układu przestrzenno-funkcjonalnego oraz infrastruktury. Kształtowanie funkcjonalnych układów przestrzennych jednostek osadniczych, wpisujących się w model zrównoważonego rozwoju oraz zapewniających ład przestrzenny to priorytet rozwojowy samorządu lokalnego. Dlatego też sformułowano cel strategiczny **„Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego”**. Wyznaczony cel w dużej mierze ma za zadanie zbudować silny i funkcjonalny układ przestrzenny zgodny z zasadami ładu przestrzennego i poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Podjęte działania mają przyczynić się do reorganizacji przestrzeni w każdym z wymiarów, tak by osiągnąć nowy ład przestrzenny w obszarach objętych programem i zwiększyć poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających ten obszar.

W ramach pierwszego celu operacyjnego „Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych” wiodące kierunki działań dotyczą poprawy estetyki i jakości przestrzeni publicznych, ożywienia przestrzeni publicznych, poprawy wizerunku miejscowości, zapewnieniu atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych oraz zwiększania oferty kulturowo-rozrywkowej. Do stworzenia atrakcyjnego wizerunku obszaru potrzebne są działania zmierzające do stworzenia warunków do rekreacji i aktywnego wypoczynku. Przestrzenie publiczne powinny stać się funkcjonalne i atrakcyjne dla mieszkańców w różnym wieku i o różnym statusie społecznym, a przede wszystkim dostępne dla wszystkich. Ich stan techniczny powinien być zaspokajający podstawowe potrzeby mieszkańców. Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej. Część z podejmowanych działań dotyczyć się będzie obiektów użyteczności publicznej, co znacznie poszerzy grupę odbiorców planowanych przedsięwzięć. Będą to w pierwszej kolejności mieszkańcy obszaru, ale również mieszkańcy całej gminy, a nawet regionu. Realizacja zaplanowanych działań zapobiegnie przenoszeniu się istniejących problemów na inne obszary gminy. Prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni publicznych wpływa również na zwiększenie zainteresowania wśród potencjalnych inwestorów i turystów. Energicznie działające wspólnoty sąsiedzkie to realny obraz gminy powstały poprzez kolektywny udział społeczeństwa w projektowaniu i zagospodarowywaniu przestrzeni publicznych.

Niezwykle istotne jest budowanie wspólnej odpowiedzialności za obszar, w którym się żyje. Dlatego też opracowano drugi cel operacyjny „Poprawa jakości środowiska”, dla którego wyznaczono kluczowe kierunki działań: wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, pobudzenie świadomości mieszkańców i ich współodpowiedzialności za stan środowiska oraz zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców przez kampanie ekologiczne. Podjęte w ramach drugiego celu operacyjnego działania w zdecydowany sposób wpłyną na poprawę funkcjonalności przestrzeni oraz na poprawę stanu środowiska. Podejmowane działania w zakresie ochrony środowiska wpłyną korzystnie na jakość życia i promocję ekologicznego wizerunku gminy. W ramach dokumentu przewidziano działania zwiększające świadomość ekologiczną zarówno u dzieci jak i u osób starszych, w wyniku których nastąpi zmiana świadomości mieszkańców oraz ich negatywnych przyzwyczajeń. Rekomenduje się również realizację przedsięwzięć umożliwiających dostęp gospodarstwom domowym do instalacji odnawialnych źródeł energii.

Jakość infrastruktury przestrzeni publicznych przysługuje się nie tylko walorom estetycznym, ale i zwiększa dostępność co ma znaczny wpływ na szeroko pojętą jakość życia. Wszelkiego rodzaju projekty infrastrukturalne są podstawą do tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, dlatego są tak ważne w procesie rewitalizacji. W oparciu o istniejące problemy analizowanego obszaru sformułowano trzeci cel operacyjny „Poprawa warunków infrastrukturalnych”. Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej jest dziś wyznacznikiem standardu życia. Kluczowe kierunki działań w tym zakresie dotyczą renowacji, modernizacji i doposażenia obiektów użyteczności publicznej, zwiększenia dostępności przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, poprawę warunków termicznych budynków publicznych, poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury, poprawa infrastruktury mieszkaniowej wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia, tworzenia atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej oraz adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności. Realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych jest istotnym elementem, jednakże przede wszystkim należy mieć na uwadze ich wpływ na środowisko i układ powiązań funkcjonalnych.

SFERA ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I INFRASTRUKTURALNA		
CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego.	3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych.	Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych.
		Ożywienie przestrzeni publicznych.
		Poprawa wizerunku miejscowości.
		Zapewnienie atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych.
		Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów rewitalizacji.
		Zwiększenie oferty kulturalno-rozrywkowej.
	3.2. Poprawa jakości środowiska.	Wspieranie wykorzystywania Odnawialnych Źródeł Energii.
		Pobudzenie świadomości mieszkańców i ich współodpowiedzialności za stan środowiska.
		Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców przez kampanie ekologiczne.
	3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych.	Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej.
		Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla wszystkich jej użytkowników.
		Poprawa warunków termicznych budynków publicznych.
		Poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury.

		Poprawa infrastruktury mieszkaniowej wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia.
		Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej.
		Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.

Tabela 12 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna

źródło: opracowanie własne

5.4. POWIĄZANIE CELÓW Z PROBLEMAMI I POTENCJAŁAMI

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań	Problemy i potencjały
Sfera społeczna			
1. Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.	1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców.	Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży).	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
	1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.	- przestępczość na obszarze (duża liczba czynów zabronionych) - niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
		Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego.	- niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców - duży udział osób ze szczególnymi potrzebami - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

		Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji.	- niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców - duży udział osób ze szczególnymi potrzebami - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności
	1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej.	Popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Wykorzystywanie sportu do przeciwdziałania patologiom społecznym.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - przestępczość na obszarze (duża liczba czynów zabronionych) - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Podjmowanie działań mających na celu maksymalizowanie szans edukacyjnych uczniów.	otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian
Sfera gospodarcza			
2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.	2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy.	Podjmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości.	- słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców - niska liczba podmiotów gospodarczych - duży udział osób długotrwale bezrobotnych - duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych - niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian
		Rozwijanie ekonomii społecznej poprzez tworzenie pilotażowych przedsiębiorstw.	- słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców - niska liczba podmiotów gospodarczych - duży udział osób długotrwale bezrobotnych - duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych - niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian

	2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców.	Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych.	▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ niskie poczucie bezpieczeństwa ▪ słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej ▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych ▪ zły stan techniczny budynków mieszkalnych ▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje ▪ otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian
		Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej przez mieszkańców obszarów rewitalizacji.	▪ słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych ▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast ▪ otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian
		Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy.	▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych ▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu do obszarów położonych wokół dużych miast ▪ dobra dostępność komunikacyjna ▪ ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności
		Kształtowanie kompetencji społecznych.	▪ niska aktywność społeczna ▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych ▪ ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności ▪ otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

	2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki.	Tworzenie produktów lokalnych i ich efektywne wykorzystanie.	- niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury i Oświaty - występowanie na terenie gminy szlaków rowerowych, produktów turystycznych oraz punktu informacji turystycznej
		Rozwój funkcji turystycznych.	- słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej - mała liczba miejsc parkingowych - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - występowanie na terenie gminy szlaków rowerowych, produktów turystycznych oraz punktu informacji turystycznej - liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy - obszar predysponowany do różnych form turystyki - walory przyrodnicze obszaru związane z położeniem w Dolinie Zielawy - dobra dostępność komunikacyjna
		Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej.	- zły stan techniczny budynków mieszkalnych - zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy - znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych - znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami - budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje - chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych
Sfera środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna			
3. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego.	3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych.	Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych.	- słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - walory przyrodnicze obszaru związane z położeniem w Dolinie Zielawy
		Ożywienie przestrzeni publicznych.	- słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - niska aktywność społeczna, - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

		Poprawa wizerunku miejscowości.	- słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych - liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy - chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych
		Zapewnienie atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych.	- słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - duży udział osób ze szczególnymi potrzebami - walory przyrodnicze obszaru związane z położeniem w Dolinie Zielawy
		Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów rewitalizacji.	- duży udział osób ze szczególnymi potrzebami - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - dobra dostępność komunikacyjna
		Zwiększenie oferty kulturalno-rozrywkowej.	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian - miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjnej - funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury i Oświaty
	3.2. Poprawa jakości środowiska.	Wspieranie wykorzystywania Odnawialnych Źródeł Energii.	- niska świadomość ekologiczna mieszkańców - brak wykorzystania instalacji odnawialnych źródeł energii - dobre warunki do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
		Pobudzenie świadomości mieszkańców i ich współodpowiedzialności za stan środowiska.	- niska świadomość ekologiczna mieszkańców - duży potencjał dla rozwoju gospodarstw ekologicznych
		Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców przez kampanie ekologiczne.	- niska świadomość ekologiczna mieszkańców - duży potencjał dla rozwoju gospodarstw ekologicznych

	3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych.	Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej.	▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ▪ budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje ▪ chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych
		Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla wszystkich jej użytkowników.	▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych ▪ miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Poprawa warunków termicznych budynków publicznych.	▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ▪ budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje ▪ chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych ▪ dobre warunki do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
		Poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury.	▪ mała liczba miejsc parkingowych ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych ▪ niedostateczna jakość dróg gminnych
		Poprawa infrastruktury mieszkaniowej wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia.	▪ zły stan techniczny budynków mieszkalnych ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych
		Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej.	▪ niska aktywność społeczna ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych ▪ ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności ▪ otwartość mieszkańców na nowe inicjatywy i ich gotowość do zmian

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

			▪ miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjna
		Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.	▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ▪ budynki w zasobie gminy, którym można nadać nowe funkcje ▪ chęć podejmowania przez gminę prac w celu termomodernizowania budynków komunalnych

Tabela 13 Powiązanie celów GPR z problemami i potencjałami Gminy Wisznice
 źródło: opracowanie własne

5.5. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Cel strategiczny 1. Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.
Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców.
Planowane rezultaty:
▪ Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych ▪ Tworzenie nowych miejsc wypoczynku dla mieszkańców
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> ▪ WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) ▪ WLWK-PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) ▪ WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne ▪ WLWK-RCO065 - Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych ▪ WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem ▪ WLWK-PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem ▪ WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją <u>Wskaźniki rezultatu:</u> ▪ WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych ▪ PROG-FELCR02 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych podmiotów realizujących usługi społeczne ▪ WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem ▪ WLWK-PLRR048 - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji
Cel operacyjny 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa.
Planowane rezultaty:
▪ Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców ▪ Poprawa jakości infrastruktury i usług pomocy społecznej ▪ Rozwoju usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej

▪ Zwiększenie dostępności obiektów świadczących usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> ▪ WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) ▪ WLWK-PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) ▪ WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne ▪ WLWK-RCO065 - Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych ▪ WLWK-EECO03 - Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie ▪ WLWK-EECO02+04 - Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie ▪ WLWK-EECO16 - Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie
<u>Wskaźniki rezultatu:</u> ▪ WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych ▪ PROG-FELCR02 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych podmiotów realizujących usługi społeczne ▪ WLWK-PLHILCR01 - Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu
Cel operacyjny 1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej.
Planowane rezultaty:
▪ Poprawa dostępności do obiektów sportowych ▪ Wzrost jakości usług sportowo-rekreacyjnych ▪ Dostosowanie obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami ▪ Popularyzacja sportu ▪ Wzrost szans edukacyjnych uczniów
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> ▪ WLWK-PLRO191 - Liczba doposażonych szkół ▪ WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) ▪ WLWK-PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)

- WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach
- WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją

Wskaźniki rezultatu:

- WLWK-RCR071 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych
- PROG-FELCR09 - Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wspartych dostosowanych obiektów

Tabela 14 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 1
źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.

Cel operacyjny 2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy.

Planowane rezultaty:

- Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą

Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:

Wskaźniki produktu:

- WLWK-PLRO002 - Liczba wspartych małych przedsiębiorstw
- WLWK-PLRO001 - Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw
- WLWK-RCO003 - Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych
- WLWK-EECO02 - Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie

Wskaźniki rezultatu:

- WLWK-PLRR049 - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach
- WLWK-RCR001 - Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach
- WLWK-PLHCR01 - Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych
- WLWK-PLHILCR01 - Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu

Cel operacyjny 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców.

Planowane rezultaty:

- Poprawa warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców
- Zwiększony dostęp mieszkańców do rynku pracy

Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:

<u>Wskaźniki produktu:</u> - WLWK-PLRO002 - Liczba wspartych małych przedsiębiorstw - WLWK-PLRO001 - Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw - WLWK-RCO003 - Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych - WLWK-EECO02 - Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie - WLWK-PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - WLWK-PLRR049 - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach - WLWK-RCR001 - Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach - WLWK-PLHCR01 - Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych - WLWK-PLHILCR01 - Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu
Cel operacyjny 2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki.
Planowane rezultaty: - Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy - Rozwój infrastruktury turystyki przyrodniczej i krajobrazowej - Poprawa dostępności miejsc i obszarów atrakcyjnych turystycznie - Rozwój produktów turystycznych i integracja oferty turystycznej
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> - WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) - WLWK-PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) - WLWK-PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem - WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem

Tabela 15 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 2

źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego.
Cel operacyjny 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych.
Planowane rezultaty:
▪ Zwiększona estetyka i jakość przestrzeni publicznych. ▪ Ożywiony wizerunek gminy ▪ Bogata oferta kulturalno-rozrywkowa ▪ Wysoka funkcjonalność obszarów rewitalizacji
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> ▪ WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem ▪ WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją ▪ WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach <u>Wskaźniki rezultatu:</u> ▪ WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości środowiska.
Planowane rezultaty:
▪ Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych ▪ Poprawa stanu środowiska
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> ▪ WLWK-PLRO073 - Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną ▪ WLWK-RCO036 - Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu ▪ PROG-FELCO01 - Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody <u>Wskaźniki rezultatu:</u> ▪ WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury
Cel operacyjny 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych.
Planowane rezultaty:
▪ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie gminy ▪ Zmniejszenie energochłonności budynków na terenie gminy

Poprawa bilansu energetycznego budynków użyteczności publicznej poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię
Przykładowe wskaźniki osiągnięcia:
<u>Wskaźniki produktu:</u> - WLWK-RCO065 - Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych - WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) - WLWK-PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) - WLWK-PLRO147 - Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - WLWK-PLRO146 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - WLWK-RCR067 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych - PROG-FELCR02 - Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych podmiotów realizujących usługi społeczne - PROG-FELCR09 - Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wspartych dostosowanych obiektów - WLWK-PLRR048 - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji

Tabela 16 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 3
 źródło: opracowanie własne

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W znajdujących się poniżej „kartach przedsięwzięć” przedstawione zostały przedsięwzięcia, zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice. Odpowiednia realizacja przedsięwzięć jest bardzo istotna w procesie rewitalizacji oraz jest niezbędna do osiągnięcia celów postawionych w dokumencie. Działania zawarte w każdym z przedsięwzięć zostały zaplanowane w ten sposób, aby odpowiadać na problemy wyznaczone w diagnozie obszaru oraz niwelować inne negatywne zjawiska występujące w gminie. Wyznaczone przedsięwzięcia są ze sobą powiązane problemowo oraz przestrzennie, co znacząco wpływa na spójność procesu rewitalizacji. Opisane niżej działania realizowane będą przy obiektach użyteczności publicznej istotnych dla rozwoju lokalnego mieszkańców.

Działania zaplanowane w każdym z przedsięwzięć mają na celu powodować trwałe efekty w każdej z wyznaczonych sfer tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Dodatkowo efektami realizacji przedsięwzięć będzie szeroko pojęta poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, poprawa jakości oraz standardu przestrzeni publicznych, zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa estetyki gminy. W wymienionych przedsięwzięciach znajdują się również takie, które ukierunkowane są na rozwój gminy w sferze turystyki i rekreacji, a także na zwiększenie lokalnego patriotyzmu.

Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach GPR:

1. Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom miejsca spotkań.
2. Poprawa bezpieczeństwa na terenach przy Szkole podstawowej w Wisznicach
3. Adaptacja budynku po byłym komisariacie policji na cele socjalne oraz komercyjne.
4. Turystyka i rekreacja w Gminie Wisznice.
5. SZANSA - aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 5a. Lepsza przyszłość (aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami).
6. Modernizacja obiektów infrastruktury sportowej.
7. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż monitoringu na terenie miejscowości Wisznice

8. Poprawa jakości edukacji.
9. Usługi społeczne w Gminie Wisznice.
10. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej.
11. Edukacja ekologiczna.
12. Upowszechnienie i podtrzymanie lokalnej tradycji.
13. STOP PRZESTĘPCZOŚCI w Gminie Wisznice.
14. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Wisznicach.
15. Wspieramy samodzielność – utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych w Gminie Wisznice

„Karty przedsięwzięć” przedstawione poniżej zawierają szczegółowy opis wszystkich przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice. Każda z „kart” składa się z następujących elementów:

- 1) Nazwa przedsięwzięcia
- 2) Podmiot realizujący
- 3) Strefa na jaką oddziałuje przedsięwzięcie (społeczna; gospodarcza; środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna)
- 4) Lokalizacja przedsięwzięcia
- 5) Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt
- 6) Szacunkowa wartość przedsięwzięcia
- 7) Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?
- 8) Szacowany termin realizacji przedsięwzięcia
- 9) Opis przedsięwzięcia
- 10) Docelowa grupa odbiorców
- 11) Zakres zadań realizowanych przez przedsięwzięcie
- 12) Czynniki degradacji na które odpowiada przedsięwzięcie
- 13) Wpływ projektów na rozwiązywanie problemów
- 14) Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
- 15) Główny cel przedsięwzięcia
- 16) Wskaźniki monitorujące
- 17) Cele rewitalizacji oraz kierunki działań wyznaczone w GPR realizowane przez przedsięwzięcie

1. Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom miejsca spotkań.		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Kościelna 3, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Zgoda na korzystanie z budynku	
Szacunkowa wartość	800 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2024 r.	
Opis przedsięwzięcia	Dzięki realizacji projektu nastąpi modernizacja budynku byłej plebanii w Wisznicach oraz przystosowanie go do możliwości prowadzenia wydarzeń społeczno-kulturowych.	
Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy	
Zakres zadań	Zakres zaplanowanych działań na obiekcie - przywrócenie stanu pierwotnego pomieszczeń, wymiana stolarki okiennej oraz przeprowadzenie robót instalacyjnych.	

Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ niska aktywność społeczna, ▪ niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych ▪ słaba dostępność i niska jakość estetyczna obszarów użyteczności publicznej ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Przedsięwzięcie ma na celu wzmocnienie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez stworzenie miejsca spotkań w budynku byłej plebanii w Wisznicach. Odpowiedni remont i przygotowanie obiektu stworzą warunki do prowadzenia działań w zakresie usług na poziomie społeczności lokalnej. Według tego projektu budynek byłej plebanii stanie się miejscem wypoczynku oraz aktywizacji zarówno dla osób starszych, jak i dzieci i młodzieży. W ten sposób wspierana będzie integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz całej gminy. Działania podjęte w ramach projektu ukierunkowane są na dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsca spotkań. Stworzenie warunków do realizacji usług na poziomie społeczności lokalnej (miejsce wypoczynku i aktywizacji dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży); dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne ▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Wskaźniki rezultatu: ▪ Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych

Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsiębiorstwo	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań. • Wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży). ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki. • Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych. • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. • Ożywienie przestrzeni publicznych. • Zapewnienie atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Renowacja, modernizacja oraz wyposażenie obiektów użyteczności publicznej. • Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.
---	---

2. Poprawa bezpieczeństwa na terenach przy Szkole Podstawowej w Wisznicach		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wicznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Warszawska, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Zgoda na korzystanie z budynku lub terenu udzielona przez jego właściciela	
Szacunkowa wartość	1 000 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – II kwartał 2025 r.	
Opis przedsięwzięcia	Poczucie bezpieczeństwa jako jedna z podstawowych potrzeb każdego człowieka, decyduje o funkcjonowaniu społeczności i stanowi podstawowe kryterium oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Dla mieszkańców, świadomość życia w bezpiecznej okolicy, stanowi istotną wartość, będącą często czynnikiem decydującym o wyborze danego miejsca do osiedlenia się. Niszczący budynek zlokalizowany przy przedszkolu w miejscowości Wisznice pozostawiony bez odpowiedniej opieki w coraz większym stopniu będzie stawał się zagrożeniem dla przechodzących w pobliżu dzieci i ich rodziców. Zdegradowany obiekt byłego urzędu gminy położony w centrum miejscowości szpecił również krajobraz.	

Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy oraz gmin sąsiednich
Zakres zadań	Przedmiotem projektu jest zagospodarowanie działki znajdującej się w pobliżu gminnego przedszkola polegającej na zakupie i wyburzeniu zdegradowanego obiektu, budowę zadaszzonego parkingu wraz z instalacją fotowoltaiczną oraz ładowarką dla samochodów elektrycznych oraz miejsc postojowych dla jednośladów.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Zagospodarowanie terenu w sposób ujęty w projekcie wpłynie pozytywnie na wizerunek miejscowości w znaczeniu ponadlokalnym, dzięki otworzeniu się na nowe ekologiczne technologie oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej. Dodatkowo poprzez budowę miejsca przeznaczonego dla rowerów, projekt promuje zdrowy styl życia, dzięki czemu kreowane są pozytywne postawy społeczne. Popularyzacja zdrowego stylu życia oraz promocja elektromobilności przyczyniają się też do poprawy bezpieczeństwa.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Powstałe w wyniku realizacji projektu miejsce parkingowe dla jednośladów oraz miejsc do ładowania samochodów elektrycznych zostanie spełniona poprzez zapewnienie powierzchni bez przeszkód utracających poruszanie się dla osób z niepełnosprawnościami.
Główny cel przedsięwzięcia	Zadanie przyczyni się do zagospodarowania terenu zdegradowanego technicznie wpłynie pozytywnie na wizerunek miejscowości, przyczyni się do popularyzacji zdrowego trybu życia, promocji elektromobilności oraz przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją

	▪ Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Wskaźniki rezultatu: ▪ Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsiębiorstwo	Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy. • Podejmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych. • Poprawa wizerunku miejscowości. • Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów rewitalizacji. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych. • Poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury.

3. Adaptacja budynku po byłym komisariacie policji na cele socjalne oraz komercyjne		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Kościelna 35, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Zgoda na korzystanie z budynku	
Szacunkowa wartość	4 000 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	II kwartał 2024 r. – IV kwartał 2026 r.	
Opis przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie ma redukować negatywne zjawiska występujące w gminie. Powstałe lokale o funkcjach socjalnych oraz komercyjnych będą pomocą dla osób wykluczonych.	
Docelowa grupa odbiorców	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	
Zakres zadań	Przebudowa budynku po byłym komisariacie policji oraz jego wyposażenie z przeznaczeniem pod najem socjalny.	
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym	

	▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	W ramach projektu powstanie lokali o funkcji socjalnej oraz komercyjnej, w których prowadzona będzie działalność pożytku publicznego. Działania te ukierunkowane są na aktywizację społeczno-gospodarczą osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Inwestycja ta ma na celu zmniejszenie tego zjawiska, poprawę życia mieszkańców oraz wsparcie mieszkańców najbardziej potrzebujących pomocy. Dzięki realizacji projektu stworzone zostaną godne i przyjazne warunki zamieszkania dla osób z grup defaworyzowanych, co przyczyni się do wzrostu poczucia ich wartości oraz poprawy ich bezpieczeństwa. Modernizacja zdegradowanego budynku byłego komisariatu pozytywnie wpłynie na poprawę funkcjonalności oraz estetyki przestrzeni publicznej w obrębie obszaru rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przebudowany obiekt będzie w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami. Inwestycja obejmie wszelkie prace adaptacyjne, budowlano-instalacyjne zmierzające do prawidłowego ukształtowania pomieszczeń mieszkalnych, w tym pomieszczeń sanitarnych wraz z ich wyposażeniem i dogodnym dojściem do mieszkań.
Główny cel przedsięwzięcia	Stwarzanie godnych i przyjaznych warunków zamieszkania dla osób z grup defaworyzowanych jako ważny czynnik poczucia wartości i bezpieczeństwa oraz podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poprawa funkcjonalności infrastruktury i estetyki przestrzeni publicznej w obrębie obszaru rewitalizacji.
Wskaźniki monitoringu	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne

	▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ▪ Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych Wskaźniki rezultatu: ▪ Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych. • Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej przez mieszkańców obszarów rewitalizacji. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. • Poprawa wizerunku miejscowości. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.

4. Turystyka i rekreacja w Gminie Wisznice		
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: Rowiny 64, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	5 000 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	IV kwartał 2025 r. – IV kwartał 2027 r.	
Opis przedsięwzięcia	Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie: brak miejsc spotkań dla seniorów czy młodzieży w centrum miasta (brak miejsc służących integracji społecznej).	
Docelowa grupa odbiorców	Turyści, mieszkańcy gminy	
Zakres zadań	Projekt obejmuje przebudowę oraz modernizację zdegradowanych obiektów znajdujących się na terenie byłej szkoły podstawowej w Rowinach na potrzeby działalności turystyczno-rekreacyjnej. Inwestycja obejmuje przystosowanie istniejących	

	objektów na potrzeby prowadzenia działalności turystycznej - pomieszczenia noclegowe, zaplecze kuchenne, łazienki oraz sanitariaty. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano montaż zeroemisyjnych źródeł ciepła – pompy ciepła, instalacji urządzeń OZE (instalacja fotowoltaiczna, magazyn energii). Dodatkowo zamontowane zostaną niewielkie domki sferyczne, wykonana zostanie ścieżka zdrowia oraz zostanie zakupione wyposażenie obiektów i sprzęt turystyczny.
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Realizacja projektu znacząco wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie nowego miejsca spotkań. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury kulturowej i rekreacyjnej powinien pozytywnie wpłynąć na wzrost aktywności społecznej mieszkańców gminy. Inwestycja ta tworzy warunki do realizacji usług wypoczynkowych i rekreacyjnych zarówno dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, co z kolei wspiera integrację międzypokoleniową mieszkańców gminy. Dzięki wykonaniu projektu będzie możliwa realizacja oferty kulturowej i rekreacyjnej, która będzie dostępna dla wszystkich bez wyjątku, co z kolei pozwoli na realizację założenia jakim jest dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych społecznie. Dobrej jakości infrastruktura opisana w przedsięwzięciu pozwala na efektywniejsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego gminy w ofercie turystycznej.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie miejsca spotkań. Stworzenie warunków do realizacji usług na poziomie społeczności lokalnej (miejsce wypoczynku i aktywizacji dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży); dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań.

	• Wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży). • Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy. ✓ 1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej. • Podejmowanie działań mających na celu maksymalizowanie szans edukacyjnych uczniów. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki. • Rozwój funkcji turystycznych. • Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. • Poprawa wizerunku miejscowości. Zwiększenie oferty kulturalno-rozrywkowej. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej. • Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej. • Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.
--	---

5. SZANSA - aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Nowa 16, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Zgoda na korzystanie z budynku lub terenu udzielona przez jego właściciela.	
Szacunkowa wartość	8 500 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	IV kwartał 2025 r. – IV kwartał 2027 r.	
Opis przedsięwzięcia	Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie: zgodnie z przeprowadzoną diagnozą delimitacyjną na określonym terenie został zdiagnozowany stan kryzysowy. Głównymi problemami, na które będzie oddziaływał projekt będzie pomoc osobom ze szczególnymi potrzebami, czyli osobami które ze względu na swoje cechy albo okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania w celu przezwyciężenia barier uniemożliwiających lub utrudniających im udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami – szczególnie osoby z niepełnosprawnościami, zaburzeniami psychicznymi, niesamodzielnymi.	

Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	Projekt obejmuje przebudowę zdegradowanych obiektów znajdujących się na terenie byłej Spółdzielni Kótek Rolniczych w Wisznicach na potrzeby działalności zakładu aktywności zawodowej. Inwestycja obejmuje przebudowę istniejącego obiektu na potrzeby prowadzenia działalności gastronomicznej oraz świadczenia usług pralniczych. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano zakup niezbędnego wyposażenia do prowadzenia ww. usług oraz montaż zeroemisyjnych źródeł ciepła – pompy ciepła, instalacji urządzeń OZE (instalacja fotowoltaiczna, magazyn energii).
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Dzięki realizacji założeń projektu nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców, nastąpi aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych przy wykorzystaniu różnych form aktywizacji m.in. poprzez podjęcie zatrudnienia. Utworzenie obiektów zwiększy dostęp mieszkańców do usług publicznych oraz potencjalnego rynku pracy. Dodatkowo planowany montaż odnawialnych źródeł energii oraz ekologicznego, zeroemisyjnego źródła ciepła przyczyni się do poprawy jakości środowiska.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby niepełnosprawne).
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych. ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji.

	Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy. • Podejmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości. ✓ 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy. ✓ 2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki. • Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.2. Poprawa jakości środowiska • Wspieranie wykorzystywania Odnawialnych Źródeł Energii. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej. • Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności.
--	---

5a. Lepsza przyszłość		
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Stowarzyszenie Razem dla Wisznic Wygoda 10 21-580 Wisznice tel. 505-701-883 email: razem-dla-wisznic@wp.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	
Lokalizacja	1. Adres: cały obszar rewitalizacji 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Projekt nieinfrastrukturalny	
Szacunkowa wartość	1 900 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	III kwartał 2026 r. – IV kwartał 2027 r.	
Opis przedsięwzięcia	Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie: zgodnie z przeprowadzoną diagnozą delimitacyjną na określonym terenie został zdiagnozowany stan kryzysowy. Głównymi problemami, na które będzie oddziaływał projekt będzie pomoc osobom ze szczególnymi potrzebami, czyli osobami które ze względu na swoje cechy albo okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania w celu przezwyciężenia barier uniemożliwiających lub utrudniających im udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami – szczególnie osoby z niepełnosprawnościami, zaburzeniami psychicznymi, niesamodzielnymi.	

Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	Projekt będzie obejmował działania mające na celu aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w szczególności wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej.
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Dzięki realizacji założeń projektu nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców, nastąpi aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych przy wykorzystaniu różnych form aktywizacji m.in. poprzez podjęcie zatrudnienia.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Główny cel przedsięwzięcia	Dążenie do włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby niepełnosprawne).
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych. ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy.

6. Modernizacja obiektów infrastruktury sportowej		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Polna 11, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	3 500 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2028 r.	
Opis przedsięwzięcia	Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za problemy przestrzenno-funkcjonalne uznaje się w szczególności: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru. Jakość i dostępność przestrzeni publicznej mają współcześnie istotne znaczenie zarówno dla jakości życia mieszkańców, jak i atrakcyjności gminy dla użytkowników zewnętrznych i inwestorów. Stan zagospodarowania obiektów i terenów sportowo-rekreacyjnych w gminie należy uznać za niezadawalający.	

Docelowa grupa odbiorców	Lokalny klub sportowy, mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	W ramach projektu zaplanowano przebudowę bieżni położonej wokół płyty głównej stadionu sportowego, instalację systemu nawodniania płyty głównej boiska, przebudowę trybun oraz oświetlenia stadionu wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Przeprowadzenie prac wykończeniowych poddasza budynku socjalnego na stadionie wraz z zakupem wyposażenia.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ niska aktywność społeczna, ▪ niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Zmodernizowany stadion gminny może stać się wizytówką gminy w sferze sportowej oraz jest w stanie znacząco ożywić przestrzeń publiczną na obszarach zdegradowanych. Założenia projektu zakładają również poprawę estetyki i jakości przestrzeni publicznych co sprzyja włączeniu społecznemu. Dodatkowo stadion spełniający normy w zakresie bezpieczeństwa daje możliwości na organizację imprez masowych, zarówno sportowych jak i kulturowych. Dzięki montażowi oświetlenia przy stadionie zwiększają się również możliwości w organizacji ww. imprez. Prace wykończeniowe budynku socjalnego przyczynią się do poprawy komfortu osób z niego korzystających. Działania zawarte w projekcie ukierunkowane są na promocję i popularyzację sportu, co przyczyni się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych wśród mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Budynek socjalny na stadionie jest dostępny dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku została zapewniona dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami m.in. poprzez zastosowanie podjazdów przy wejściach, toalety - dedykowane osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Płyta głównie boiska sportowego oraz trybuny - zostaną odpowiednio przygotowanie i oznakowanie drogi dojścia dla osób z niepełnosprawnościami.

Główny cel przedsięwzięcia	Zwiększenie poziomu dostępności do podstawowych usług - dostęp do obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Wskaźniki rezultatu: ▪ Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań. ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. ✓ 1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej. • Popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych. Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych. • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. • Ożywienie przestrzeni publicznych. • Zapewnienie atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych. • Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej. • Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej.

7. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż monitoringu na terenie miejscowości Wisznice		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	
Lokalizacja	1. Adres: Wisznice, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	250 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2026 r.	
Opis przedsięwzięcia	Poczucie bezpieczeństwa jako jedna z podstawowych potrzeb każdego człowieka, decyduje o funkcjonowaniu społeczności i stanowi podstawowe kryterium oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Dla mieszkańców, świadomość życia w bezpiecznej okolicy, stanowi istotną wartość, będącą często czynnikiem decydującym o wyborze danego miejsca do osiedlenia się. Na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego wpływa przede wszystkim poziom zagrożenia przestępczością, zagrożenie wykroczeniami, a także zakres występowania różnego rodzaju patologii społecznych. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Komisariat Policji w Wisznicach w 2021 r. na terenie miejscowości Wisznice popełniono 32 przestępstwa.	

Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	Montaż kamer monitoringu wizyjnego wraz z urządzeniami do jego obsługi na terenie miejscowości Wisznice.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- przestępczość na obszarze (duża liczba czynów zabronionych) - niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Montaż kamer monitoringu wizyjnego na terenie miejscowości Wisznice wpłynie pozytywnie podniesienie komfortu oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Projekt jest neutralny pod względem zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa odczuwanego przez mieszkańców obszaru zdegradowanego gminy Wisznice.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Wskaźniki rezultatu: - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji
Cele rewitalizacji realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

8. Poprawa jakości edukacji		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Warszawska, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	250 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2026 r.	
Opis przedsięwzięcia	W gminie zdiagnozowano wzrost ilości dzieci z problemami wychowawczymi oraz zdrowotnymi m.in. w postaci otyłości oraz nadwagi. Obiekty infrastruktury sportowej wymagają przeprowadzenia prac w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa oraz podniesienia atrakcyjności zachęcającej uczniów do podjęcia większego zaangażowania w prowadzone zajęcia lekcyjne w ramach wychowania fizycznego oraz zwiększenia ich udziału w zajęciach pozalekcyjnych. Realizacja projektu wpłynie na zwiększenie frekwencji w zajęciach dydaktycznych (zmniejszona ilość zwolnień z zajęć), spadek ilości osób z problemami zdrowotnymi oraz zmniejszenie liczby incydentów związanych z naruszeniem regulaminu szkoły.	

Docelowa grupa odbiorców	Uczniowie szkoły w Wisznicach, mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	Przeprowadzenie prac modernizacyjnych obiektów sportowo-rekreacyjnych znajdujących się na terenach przy szkole w Wisznicach.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających głębokich prac termomodernizacyjnych lub modernizacyjnych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Działania zawarte w ramach tego przedsięwzięcia wpłyną pozytywnie na popularyzację sportu wśród dzieci i młodzieży co może kreować w nich odpowiednie postawy prospołeczne. Obiekty sportowo-rekreacyjne o odpowiednich parametrach na terenie szkoły wspierają rozwój uczniów zarówno w sferze fizycznej jak i emocjonalnej. Zapewnienie odpowiedniego sprzętu maksymalizuje szanse edukacyjne uczniów w wielu dyscyplinach.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Zapewnienie odpowiednich stref bezpieczeństwa, nawierzchnie o odpowiedniej szerokości, likwidacja barier utrudniających poruszanie się m.in. krawężników.
Główny cel przedsięwzięcia	Ożywienie przestrzeni publicznych na obszarach zdegradowanych. Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych sprzyjających włączeniu społecznemu. Działania ukierunkowane na popularyzację sportu przyczyni się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba doposażonych szkół ▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Wskaźniki rezultatu: ▪ Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych

	▪ Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wspartych dostosowanych obiektów
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań. ✓ 1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej. • Popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych. • Podejmowanie działań mających na celu maksymalizowanie szans edukacyjnych uczniów. Cele sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych. • Ożywienie przestrzeni publicznych. • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Renowacja, modernizacja oraz wyposażenie obiektów użyteczności publicznej. • Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej.

9. Usługi społeczne w Gminie Wisznice		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: cały obszar rewitalizacji 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Własność budynku	
Szacunkowa wartość	800 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2024 r.	
Opis przedsięwzięcia	Wspomaganie osób wykluczonych oraz osób ze szczególnymi potrzebami, poprzez prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych.	
Docelowa grupa odbiorców	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	
Zakres zadań	Przedsięwzięcie będzie polegało na prowadzeniu mieszkań treningowych i wspomaganych, świadczeniu usług asystenckich, opiekuńczych, i aktywizujących na rzecz osób w trudnej sytuacji życiowej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym między innymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, zaburzeniami psychicznymi, chorymi, niesamodzielnymi i starszymi.	

Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ zły stan techniczny budynków mieszkalnych ▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	W ramach projektu uruchomione zostaną mieszkania treningowe i wspomagane dla najbardziej potrzebujących mieszkańców. Mieszkania wspomagane to usługa społeczna świadczona w postaci mieszkania, w którym pod opieką specjalistów, osoby w nim mieszkające przygotowywane są do samodzielnego życia. Z kolei mieszkania treningowe to szczególna forma mieszkania wspomagane zapewniająca specjalistyczne wsparcie dla osób potrzebujących w świadczone w warunkach domowych. Świadczenie to polega na intensywnym treningu wynikającego z potrzeb danej osoby. Usługi asystenckie, opiekuńcze, profilaktyczne i aktywizujące na rzecz osób w trudnej sytuacji oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym przeprowadzane w ramach tego projektu mają na celu w sposób szczególny pobudzać marginalizowane środowiska osób mieszkających na terenie rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne ▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ▪ Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych Wskaźniki rezultatu: ▪ Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych

Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Renowacja, modernizacja oraz doposażenie obiektów użyteczności publicznej. • Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami. • Poprawa warunków termicznych budynków publicznych. • Adaptacja istniejących budynków publicznych na potrzeby lokalnej społeczności. • Poprawa infrastruktury mieszkaniowej wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia.
--	---

10. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: cały obszar rewitalizacji 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	✓ Prawo własności, ✓ Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane	
Szacunkowa wartość	3 000 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	
	NIE	X
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2027 r.	
Opis przedsięwzięcia	Projekt w głównej mierze skierowany jest do osób ze szczególnymi potrzebami. Zainicjuje powstanie ekonomii społecznej, tworząc integralne miejsce spotkań.	
Docelowa grupa odbiorców	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, mieszkańcy obszarów rewitalizacji	
Zakres zadań	Projekt polega na utworzeniu podmiotu ekonomii społecznej – spółdzielni socjalnej, która będzie prowadziła: bar mleczny/kanapkowy, catering (wykup budynku, adaptacja pomieszczeń i terenu wokół budynku, wyposażenie pomieszczeń, szkolenia).	

Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ niska aktywność społeczna, ▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ duży udział osób długotrwale bezrobotnych ▪ duża liczba zamykanych i zawieszanych działalności gospodarczych ▪ słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców ▪ niska liczba podmiotów gospodarczych ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Działania zawarte w projekcie wpłyną na podniesienie się stopnia postaw prospołecznych mieszkańców oraz ich aktywnego udziału w życiu społecznym. Dodatkowo dzięki utworzeniu podmiotów ekonomii społecznej wymienionych w opisie przedsięwzięcia realizowane będą zintegrowane usługi o charakterze integracyjno-aktywizacyjnym. Założenia projektu pozwalają na poszerzenie oferty gospodarczej gminy oraz podniesienie aktywności zarówno społecznej jak i gospodarczej mieszkańców gminy. Przedsięwzięcie wpływa na pobudzenie marginalizowanych środowisk osób mieszkających na obszarach rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ▪ Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie ▪ Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie ▪ Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem Wskaźniki rezultatu:

	▪ Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych ▪ Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.1. Poszerzenie oferty pobudzającej rozwój gospodarczy. • Rozwijanie ekonomii społecznej poprzez tworzenie pilotażowych przedsiębiorstw. • Podejmowanie działań na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości. ✓ 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk gospodarczych. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy. Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych. • Poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury.

11. Edukacja ekologiczna		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1) Adres: cały obszar rewitalizacji 2) Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Szacunkowa wartość	50 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	
	NIE	X
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2025 r.	
Opis przedsięwzięcia	Prowadzenie zajęć edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców.	
Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy	
Zakres zadań	Projekt zakłada realizację zajęć w zakresie m.in. ekologicznych skutków marnowania żywności, oszczędzania energii oraz stworzenie zespołu młodzieżowych liderów troszczących się o stan środowiska. Celem zadania będzie poszerzenie wiedzy z zakresu ekologii, pogłębienie wrażliwości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz kształtowanie postaw proekologicznych	
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym - niska świadomość ekologiczna mieszkańców	
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Projekt „edukacja ekologiczna” ma na celu kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy, w tym w szczególności wśród	

	dzieci i młodzieży. Dodatkowo zajęcia prowadzone w ramach projektu będą poszerzać wiedzę uczestników w zakresie ekologii, skutków marnowania żywności czy oszczędzania energii. Odpowiednia edukacja prośrodowiskowa jest kluczowym elementem w procesie poprawy jakości środowiska oraz zahamowania pogłębiania się negatywnych zjawisk.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Główny cel przedsięwzięcia	Celem zadania będzie pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Wielowymiarowa integracja członków społeczności marginalizowanych.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną Wskaźniki rezultatu: ▪ Liczba przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody wspartych w fazie przygotowawczej
Cele rewitalizacji realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych. • Wsparcie integracji międzypokoleniowej (osób starszych oraz dzieci i młodzieży). Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.2. Poprawa jakości środowiska. • Pobudzenie świadomości mieszkańców i ich współodpowiedzialności za stan środowiska. • Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców przez kampanie ekologiczne.

12. Upowszechnienie i podtrzymanie lokalnej tradycji		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Spoleczna	X
	Gospodarcza	X
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	
Lokalizacja	1. Adres: cały obszar rewitalizacji 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	15 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	
	NIE	X
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2024 r.	
Opis przedsięwzięcia	Dzięki realizacji projektu możliwe będzie prowadzenie warsztatów odnoszących się do wzmacniania lokalnej tradycji.	
Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy	
Zakres zadań	Projekt zakłada przeprowadzenie cyklu warsztatów dotyczących podtrzymywania tradycji i wzmacniania lokalnej twórczości i produktów.	
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- niska aktywność społeczna, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym	
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Projekt ten dzięki swoim działaniom wzmocni w mieszkańcach lokalny patriotyzm. Promocja lokalnej	

	twórczości oraz produktów jest również promocją całej gminy co przekłada się na jej odbiór w sferze ponadlokalnej. Warsztaty oprócz korzyści gospodarczych wspierają też sferę społeczną, poprzez integrację społeczną oraz włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Główny cel przedsięwzięcia	Celem zadania będzie pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Wielowymiarowa integracja członków społeczności marginalizowanych.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba instytucji kultury objętych wsparciem ▪ Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem Wskaźniki rezultatu: ▪ Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. • Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz generowanie pozytywnych zjawisk społecznych. • Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy. ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele sfery gospodarczej: ✓ 2.2. Podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców. • Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług publicznych i do rynku pracy. • Kształtowanie kompetencji społecznych. ✓ 2.3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki. • Tworzenie produktów lokalnych i ich efektywne wykorzystanie.

13. STOP PRZESTĘPCZOŚCI w Gminie Wisznice		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	
Lokalizacja	1. Adres: cały obszar rewitalizacji 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice, PR 2 Rowiny	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	20 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	
	NIE	X
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2026 r.	
Opis przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie zakłada przeprowadzenie wystąpień mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców odnośnie zagrożeń z jakimi muszą się zmagać. Ma to na celu poprawę poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.	
Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy	
Zakres zadań	W ramach zaplanowanego zadania odbędzie się wystąpienie dotyczące aspektów prawnych przemocy prowadzony przez przedstawiciela organizacji pozarządowej działającej na rzecz pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Zaprezentowane zostaną jednostki pomocy społecznej oraz organizacje działające na terenie powiatu bialskiego na rzecz ofiar przemocy. W ramach zadania zostaną zaproszeni	

	przedstawiciele Policji, którzy m.in. opowiedzą o swojej służbie i zadaniach realizowanych na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działający w Gminie Wisznice.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- przestępczość na obszarze (duża liczba czynów zabronionych) - niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Wystąpienia oraz prezentacje prowadzone w ramach projektu mają na celu edukację mieszkańców na tematy dotyczące niebezpieczeństw występujących na obszarach rewitalizacji. Przedstawiciele Policji przedstawią swoje zadania realizowane na służbie oraz inne zadania realizowane na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców. Dodatkowo zostanie przedstawiona prezentacja Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy działającego w Gminie Wisznice. Wszystkie działania w ramach tego projektu ukierunkowane są na edukację oraz uświadomienie mieszkańcom z jakimi niebezpieczeństwami mogą się spotkać lub się spotykają oraz konsekwencjami za nimi idącymi. Takie warsztaty podniosą poziom bezpieczeństwa odczuwanego przez mieszkańców.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Główny cel przedsięwzięcia	Celem zadania będzie podniesienie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: - Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie - Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie - Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu

Cele rewitalizacji realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.
---	---

14. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Wisznicach		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice, ul. Rynek 35, 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Polna 11, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	1 500 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2028 r.	
Opis przedsięwzięcia	Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za problemy przestrzenno-funkcjonalne uznaje się w szczególności: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru. Jakość i dostępność przestrzeni publicznej mają współcześnie istotne znaczenie zarówno dla jakości życia mieszkańców, jak i atrakcyjności gminy dla użytkowników zewnętrznych i inwestorów. Stan zagospodarowania obiektów i terenów sportowo-rekreacyjnych w gminie należy uznać za niezadawalający.	
Docelowa grupa odbiorców	Lokalna młodzież i dzieci, Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy	

Zakres zadań	W ramach projektu zaplanowano budowę boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Wisznice o wymiarach 30 m x 50 m o nawierzchni poliuretanowej.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	- niska aktywność społeczna, - niezadawalający stan zagospodarowania przestrzeni publicznych - duży udział osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Budowa boiska określona w ramach projektu zapewnia mieszkańcom dostęp do infrastruktury spełniającej ich oczekiwania. Poprzez realizację tego przedsięwzięcia podniesiona zostanie jakość oraz standard przestrzeni publicznych co znacząco wpłynie na wizerunek gminy. To przedsięwzięcie realizuje promocję aktywności fizycznej wśród mieszkańców, podnosi poziom integracji społecznej oraz zapobiega procesowi wykluczenia społecznego.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Płyta głównie boiska sportowego - zostaną odpowiednio przygotowanie i oznakowanie drogi dojścia dla osób z niepełnosprawnościami.
Główny cel przedsięwzięcia	Ożywienie przestrzeni publicznych na obszarach zdegradowanych. Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych sprzyjających włączeniu społecznemu. Działania ukierunkowane na popularyzację sportu przyczyni się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych.
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Wskaźniki rezultatu: - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.1. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. - Wzmacnianie spójności społecznej poprzez tworzenie miejsc spotkań.

	✓ 1.3. Rozwój strefy edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej. • Popularyzacja sportu przyczyniająca się do budowania odpowiednich postaw prospołecznych. • Wykorzystywanie sportu do przeciwdziałania patologiom społecznym. Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ▪ 3.1. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni i obiektów publicznych. • Poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych. • Ożywienie przestrzeni publicznych. • Poprawa wizerunku miejscowości. • Zapewnienie atrakcyjnych dla użytkowników przestrzeni i miejsc publicznych. ▪ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych. • Poszerzenie istniejącej i utworzenie nowej infrastruktury. • Tworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji ruchowej.
--	---

15. Wspieramy samodzielność – utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych dla osób niesamodzielnych w Gminie Wisznice		
Podmiot realizujący (nazwa, dane kontaktowe: adres email, telefon)	Gmina Wisznice ul. Rynek 35 21-580 Wisznice tel. 83 378 21 02 email: gmina@wisznice.pl	
Sfera oddziaływania projektu	Społeczna	X
	Gospodarcza	
	Środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	X
Lokalizacja	1. Adres: ul. Rynek 9, 21-580, 21-580 Wisznice 2. Podobszar rewitalizacji (PR): PR 1 Wisznice	
Własność terenu lub nieruchomości, na których realizowany będzie projekt	Prawo własności	
Szacunkowa wartość	2 500 000,00 zł	
Czy zaplanowane przedsięwzięcie stanowi kontynuację/dopełnienie projektów zrealizowanych w ramach Polityki Spójności 2007-2013 lub 2014-2020?	TAK	X
	NIE	
Szacowany termin realizacji	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2026 r.	
Opis przedsięwzięcia	Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym nakłada na gminę obowiązek realizacji skutecznych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów, z którymi borykają się osoby starsze. Problemy te związane są zarówno z pogorszeniem stanu zdrowia (choroby, niepełnosprawność, kłopoty w radzeniu sobie w codziennych sprawach), jak również z osłabieniem więzi społecznych (ograniczenie kontaktów, wycofanie się z życia społecznego, samotność). Jednocześnie problemem dla osób starszych są bariery architektoniczne, które stanowią znaczące utrudnienie ograniczające dostęp do przestrzeni publicznej, czy miejsc integracji społecznej. Uwzględniając wyniki prognozy demograficznej, w tym	

	zmieniającą się strukturę ludności, konieczny jest rozwój usług społecznych z zakresu opieki i aktywizacji osób starszych, długotrwale chorych oraz osób z niepełnosprawnościami.
Docelowa grupa odbiorców	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Zakres zadań	Prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych, usługi asystenckie, opiekuńcze, profilaktyczne i aktywizujące na rzecz osób w trudnej sytuacji oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym między innymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, zaburzeniami psychicznymi, chorymi, niesamodzielnymi i starszymi.
Czynniki degradacji, na które odpowiada przedsięwzięcie	▪ duży udział osób ze szczególnymi potrzebami ▪ zły stan techniczny budynków mieszkalnych ▪ zły stan techniczny budynków i lokali będących w mieszkaniowym zasobie gminy ▪ znaczna liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
Wpływ projektu na rozwiązywanie problemów	Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Wisznice. Dzięki realizacji założeń projektu nastąpi wzrost pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych. Utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych zapewnią osobom niesamodzielnym godne warunki życia.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Likwidacja barier architektonicznych związanych ze zwiększeniem dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Główny cel przedsięwzięcia	Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji
Wskaźniki monitorujące	Wskaźniki produktu: ▪ Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne ▪ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

	Wskaźniki rezultatu: ▪ Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych ▪ Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych podmiotów realizujących usługi społeczne
Cele rewitalizacji oraz kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cele sfery społecznej: ✓ 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawa bezpieczeństwa. • Wspieranie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z życia społecznego. • Pobudzenie marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Cele środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej: ✓ 3.3. Poprawa warunków infrastrukturalnych • Poprawa infrastruktury mieszkaniowej wraz z zagospodarowaniem jej otoczenia

7. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH ORAZ ICH KOMPLEMENTARNOŚĆ

Projekty rewitalizacyjne przedstawione w dokumencie, w celu osiągnięcia lepszych efektów, należy realizować synergicznie jako elementy całości. Komplementarność jest istotnym elementem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030. Jej głównym zadaniem jest doprowadzenie do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Kompleksowość Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisznice odznacza się w tym, iż ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego związanego zarówno zdanym obszarem, jak i jego otoczeniem. Ponad to dokument złożony jest z wielu różnorodnych projektów, czyli jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji.

Założenie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami w końcowym efekcie pozostawia efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Program złożony jest z różnorodnych projektów, co jest warunkiem niezbędnym do osiągnięcia kompleksowej interwencji na obszarze zdegradowanym. Zapewnienie powiązań pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami nie tylko podnosi efektywność realizowanego programu, ale również zwiększa skuteczność wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności:

- problemowej,
- przestrzennej,
- źródeł finansowania,
- proceduralno-instytucjonalnej,
- międzyokresowej.

Wszystkie opisane w poprzednim rozdziale przedsięwzięcia mają działać w sposób komplementarny, oznacza to, że ich realizacja w pełni wpływać będzie na zminimalizowanie negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na terenie gminy Wisznice.

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Wisznice na lata 2023-2030 zapewniono komplementarność powyższych wymiarów oraz integrowanie się przedsięwzięć otrzymując efekt synergii.

7.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Zapewnienie komplementarności problemowej to jeden z ważniejszych aspektów procesu rewitalizacji. Podstawą jej realizacji jest tematyczne dopełnianie się działań w zakresie sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej. Wzajemne uzupełnianie się proponowanych projektów jako efekt końcowy przyniesie kompleksowe rozwiązanie problemów występujących na terenie Gminy Wisznice. Realizacja przedsięwzięć pozwoli na osiągnięcie założonych celów. Komplementarność ma także za zadanie zapewnienie spójności tematycznej w realizowanych projektach, aby uniknąć sytuacji realizacji pojedynczych projektów nastawionych na osiągnięcie rezultatów w jednej ze sfer. Przedstawione pomysły powinny się wzajemnie uzupełniać, tworząc przy tym kierunek rozwoju, w którym żaden z aspektów nie zostanie pominięty. Dla zapewnienia komplementarności niezbędna jest identyfikacja oraz połączenie działań rewitalizacyjnych, kluczowych kierunków działań i zdiagnozowanych problemów, jak również wyznaczenie wskaźników, które określać będą efekty końcowe projektów rewitalizacyjnych. Działania podjęte w ramach rewitalizacji nie będą miały charakteru fragmentarycznego tylko będą się opierały na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru przy uwzględnieniu jego potrzeb oraz potencjału. Jednocześnie zaplanowano je w taki sposób, aby ich skutki przyczyniały się do niwelowania problemów w różnych sferach, osiągając w niektórych przypadkach wymiar horyzontalny.

Zawarte w dokumencie projekty odpowiadają kierunkom wyznaczonym w dokumentach strategicznych obowiązujących na terenie gminy. Dzięki temu dotyczące jednostkę problemy rozwiązywane są w sposób wielowątkowy, jak i na wielu płaszczyznach. Przewidziane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia są powiązane z kierunkami, celami i wizją dokumentów strategicznych i realizują holistycznie politykę gminy. W celu zapewnienia pożądaných efektów działania rewitalizacyjne zostały skonstruowane na podstawie konsultacji społecznych i są przedsięwzięciami odpowiadającymi na potrzeby różnych interesariuszy. Komplementarność na tym obszarze działań jest zapewniona poprzez współpracę

poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za określone zadania w ramach realizacji działań Gminnego Programu Rewitalizacji.

Wskazane w ramach niniejszego GPR przedsięwzięcia wpływają na niwelowanie problemów w różnych sferach, co przeciwdziała fragmentacji działań i wpływa na ich kompleksowość.

Projekty rewitalizacyjne zostały zaplanowane w taki sposób, aby uzupełniały działania z sfery społecznej (kulturalnej, aktywizującej mieszkańców, integracyjnej), jak i z sfery inwestycyjnej.

W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć społecznych tzw. miękkich. Zagospodarowanie obszarów rewitalizacyjnych przybiera charakter nie tylko infrastrukturalny, ale również gospodarczy (wzrost potencjału inwestycyjnego obszaru), przestrzenny (przestrzeń staje się funkcjonalna i estetyczna) ale i społeczny (charakter integracyjny, edukacyjny, kulturalny). Dla każdego projektu wskazano jego rezultaty. Przedsięwzięcia zaplanowane w GPR są skierowane na poprawę jakości życia mieszkańców i zapobieganiu zdiagnozowanych problemów.

Kolejność realizacji inwestycji rewitalizacyjnych zależy jest od potrzeb wynikających z obszarów rewitalizacji. Jako pierwsze wcielane będą w życie projekty inwestycyjne, w celu zagospodarowania obszaru. To, z kolei zainicjuje podstawę do rozpoczęcia projektów społecznych (miękkich). Na kolejność realizacji projektów wpływ ma również rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji.

Komplementarność problemowa to spójność i ciągłość względem wszystkich proponowanych rozwiązań inwestycyjnych. Jednakże nie wszystkie projekty stanowią jeden nierozzerwany plan niwelowania zdiagnozowanych problemów, lecz składają się na złożony proces wzajemnie powiązanych w mniejszym lub większym stopniu rozwiązań.

	P.1	P.2	P.3	P.4	P.5	P.5a	P.6	P.7	P.8	P.9	P.10	P.11	P.12	P.13	P.14	P.15
P.1		○	●	●	○	○	●			●	●				●	○
P.2	○			●			○	●				○		●	○	
P.3	●				●	○	○	●		●	●	○		○		●
P.4	●	●					●	○	●	●	●	○	●		●	
P.5	○		●			●		○		●	●	●		○		
P.5a	○		○		●					●	○					●
P.6	●	○	○	●				○	●	○			●		●	
P.7		●	●	○	○		○		○	○	○			●		
P.8				●			●	○		○					●	
P.9	●		●	●	●	●	○	○	○		●	○	○	●	○	●
P.10	●		●	●	●	○		○		●		●	○	○		○
P.11		○	○	○	●					○				○		
P.12				●			●			○	●				○	
P.13		●	○		○			●		●	○	○			○	○
P.14	●	○		●			●		●	○			○	○		
P.15	○		●			●				●	○			○		

- brak komplementarności

○ - średnia komplementarność

● - wysoka komplementarność

Tabela 17 Wzajemne powiązania, komplementarność i synergia projektów w ramach GPR
źródło: opracowanie własne

Powyższe zestawienie przedstawia zachodzący między przedsięwzięciami efekt synergii. Działania zostały dobrane strategicznie na podstawie wynikających z diagnozy potrzeb i potencjałów, dlatego też są ze sobą wzajemnie powiązane zarówno społecznie, jak i przestrzennie.

Biorąc pod uwagę analizę badanego zakresu i oddziaływania projektów przewidzianych w ramach GPR należy stwierdzić, iż przewidziane przedsięwzięcia nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary oraz nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych. Będą natomiast pozytywnie oddziaływać na skutki wykluczenia społecznego oraz marginalizacji społecznej. Zawarte w dokumencie projekty pobudzą lokalną przedsiębiorczość, przyczynią się do poprawy wizerunku i funkcjonalności miejsc użyteczności publicznej.

7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Niniejszy Program Rewitalizacji spełnia wymagania dotyczące komplementarności przestrzennej. Mechanizm odpowiedzialny za komplementarność przestrzenną rewitalizacji opiera się na monitorowaniu zmian zagospodarowania przestrzennego Gminy Wisznice w skali całego obszaru gminy, nie tylko obszaru rewitalizacji. Zasada ta określa takie planowanie działań, aby nie powodować wykluczenia jakiegokolwiek obszaru gminy. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar do rewitalizacji zostały wyznaczone na podstawie pogłębionej analizy wskaźnikowej oraz po zasięgnięciu opinii przedstawicieli władz lokalnych i zainteresowanych środowisk, w tym mieszkańców gminy. Wszystkie projekty zostały tak zaplanowane by kompleksowo poprawiać stan całego obszaru rewitalizowanego, a także wpływać korzystnie na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Przedstawione powyżej przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w wyniku diagnozy problemy. Pozytywne skutki ich realizacji zauważalne będą nie tylko na całym obszarze rewitalizacji, lecz również w obrębie całej gminy. Zgodnie według przyjętych założeń projekty realizowane będą na obszarach kryzysowych, jednakże ich zasięg przestrzenny oddziaływania będzie znacznie większy niż ramowe granice obszaru rewitalizacji. Projekty realizowane na obszarze rewitalizacji będą pozytywnie wpływać na mieszkańców całej gminy. Największe znaczenie odgrywać tutaj będą projekty ze sfery społecznej, które wpłyną na poprawę warunków życia całego obszaru gminy. Specyfika tego typu projektów umożliwi zaangażowanie i udział mieszkańców całej jednostki lokalnej. Część z nich dotyczy działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów użyteczności publicznej, co znacznie poszerza grupę odbiorców działań. Znaczna część przedsięwzięć rewitalizacyjnych skupia się wyłącznie na obszarze rewitalizacji i jest z nim ściśle powiązana. Pozwolą one na wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Przewidziane w dokumencie projekty nie

przyczynią się do pogłębiania problemów społecznych, a wręcz przeciwnie ich realizacja zwiększy zarówno spójność przestrzenną, jak i społeczną całego obszaru. Przewidziane inwestycje infrastrukturalne, głównie z strefy rekreacyjno-sportowej umożliwią aktywne spędzanie czasu wolnego wśród mieszkańców gminy z różnych grup wiekowych. Skutkiem tego będzie poprawa jakości życia, włączenie i integracja społeczna, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego, a także lepszy stan zdrowia. Realizacja projektów społecznych przyczyni się do tworzenia wspólnoty obywatelskiej i integracji różnych grup wiekowych. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są odpowiedzią na główne problemy rewitalizowanych obszarów. Przedstawione projekty rewitalizacyjne będą się wzajemnie dopełniały przestrzennie oraz będzie zachodził pomiędzy nimi wspomniany wyżej efekt synergii.

7.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Zapewnienie komplementarności źródeł finansowania polega na łączeniu prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Przedstawione powyżej projekty finansowane zostaną z różnych źródeł niekomercyjnych i komercyjnych, w tym środków budżetu Gminy, środków unijnych, funduszy krajowych oraz innych źródeł finansowania dzięki czemu zmniejsza się ryzyko niepowodzenia. Łączenie środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych pozwoli uzyskać korzystne efekty dla obszarów rewitalizowanych. Komplementarność źródeł finansowania polega na pozyskiwaniu funduszy z różnych źródeł w taki sposób, aby nie dopuścić do podwójnego finansowania projektów.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030 w większości źródłem finansowania będzie program regionalny finansowany ze środków UE – *Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027*. Ponadto program zakłada umiejętne wykorzystywanie środków ze źródeł zewnętrznych, dzięki którym będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji. W ramach planowanych działań uwzględniono różne źródła finansowania dla projektów rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji. Wsparcie przewidziano, zgodnie z charakterem planowanych zadań i podmiotów je realizujących. W szczególności nacisk kładziony będzie na *Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027*, Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie. Wykorzystanie takiego modelu finansowania gwarantuje możliwie najkorzystniejsze uzyskanie efektów dla obszarów rewitalizacji i ich otoczenia. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają

także możliwość stymulowania endogenicznych (lokalnych) źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie przy założeniu wzmacniania lokalnej przedsiębiorczości oraz organizacji społecznych.

Niniejszy program spełnia wymogi komplementarności źródeł finansowania. Przedmiotowa komplementarność została zapewniona przez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania.

7.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Gmina Wisznice stanowić będzie podmiot odpowiedzialny za realizację zadań i projektów opisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Wspomagana będzie przez jednostki organizacyjne gminy, mieszkańców, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe i innych interesariuszy. W ramach omawianego dokumentu przewiduje się wprowadzenie ówczesznie zaprojektowanego systemu wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który uwzględnia strukturę zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur. Model zarządzania strategicznego gminy Wisznice jest zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego, który w literaturze jest przedstawiany jako cykl: analiza (diagnoza), planowanie, wdrażanie, ocena, korekta i aktualizacja planów. Zgodnie z powyższym dla każdego dokumentu opracowanego dla gminy Wisznice, w tym niniejszego programu rewitalizacji, sporządzono diagnozę stanu gminy, która pozwala na określenie problemów występujących na terytorium jednostki oraz stanowi punkt wyjścia do tworzenia założeń programowych.

Przyjęty system zarządzania powinien określać system podejmowania decyzji oraz proces włączania członków społeczności lokalnej do realizacji działań rewitalizacyjnych. Planowane jest powołanie Komitetu rewitalizacji, który składać się będzie z pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych oraz z osób zewnętrznych. Członkowie Komitetu będą odpowiedzialni za wdrażanie projektów rewitalizacyjnych i monitorowanie bieżącego postępu procesu rewitalizacji, w tym weryfikację osiąganych efektów.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania jaki został zaprojektowany na potrzeby dokumentu Gminnego Programu

Rewitalizacji Gminy Wisznice. Kwestie rewitalizacji zostaną merytorycznie usytuowane w Referacie Inwestycji Budownictwa i Mienia Gminnego, co wiązać się będzie z realizacją szeregu zadań o wymiarze koordynacyjnym, rozliczeniowym, informacyjnym. W końcowym efekcie zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów, które działają na rzecz realizacji programu rewitalizacji i poprawy sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji. System zarządzania Programem Rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób, aby możliwe było efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

7.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa to zachowanie spójności pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, a przedsięwzięciami podejmowanymi w poprzednich okresach. Musi być zgodna z celami, kierunkami oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w niniejszym dokumencie. Zachowanie ciągłości umożliwia dopełnienie zrealizowanych już projektów oraz utrwalenie osiąganych efektów. Komplementarność planowanych kierunków działań wykorzystuje powstałe produkty i rezultaty, a także daje szansę na obszarowe rozwiązywanie problemów społecznych. Jej istotną są wnioski z ewaluacji, które stają się sygnalizatorem ewentualnych zmian przy przyszłych projektach na kolejne lata. Zapewniona jest poprzez założone przedsięwzięcia, które wzajemnie się uzupełniają prowadząc do osiągnięcia przewidzianego celu, finansowane w ramach różnych okresów finansowych. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednim okresie programowym mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu. Proponowane projekty GPR-u to zadania zarówno o charakterze infrastrukturalnym, jak i społecznym, jednakże wszystkie w sposób bezpośredni bądź pośredni dotyczą poprawy integracji społeczeństwa oraz ich aktywizacji zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

GPR spełnia wymogi komplementarności międzyokresowej, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne w nim zawarte są komplementarne z działaniami realizowanymi

w poprzednich okresach programowania środków zewnętrznych, w szczególności z takimi jak:

- Utworzenie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Curynie – październik 2021
- Adaptacja budynku w centrum Wisznice na cele socjalne oraz komercyjne wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu – wrzesień 2021
- Dostosowanie infrastruktury sportowej drogą do niwelowania zdiagnozowanych problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży z obszaru zdegradowanego Gminy Wisznice
- Przywrócenie funkcji turystycznej budynkowi byłej cerkwi Unickiej w Wisznicach – czerwiec 2019
- „Aktywizacja, Integracja w OHP”
- „Usługi społeczne w Gminie Wisznice” – lipiec 2021
- „Nowe szanse – Wzrost kluczowych kompetencji”
- „Lokalna sieć samopomocy”
- „Aktywni i sprawni”
- Adaptacja budynku w miejscowości Wisznice na cele socjalne wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu

8. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem okresowym, który swoim zakresem obejmuje okres realizacji zaplanowanych w nim przedsięwzięć. Gminny Plan Rewitalizacji Gminy Wisznice przyjmuje horyzont czasowy na lata 2023-2030. Czas ten jest dostosowany do potrzeb realizacji poszczególnych projektów oraz odpowiada na związane z nimi oczekiwania. Według szacunkowych założeń początek realizacji przedsięwzięć rozpocznie się w pierwszym kwartale 2024. Na początku 2024 roku zakłada się początek realizacji projektów: 1. „Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom miejsca spotkań”, 9. „Usługi społeczne w Gminie Wisznice”, 12. „Upowszechnienie i podtrzymanie lokalnej tradycji”. Od tego momentu przewidziana jest ciągłość realizacji założeń projektów aż do czwartego kwartału 2029. W czwartym kwartale 2029 roku powinny zakończyć się prace związane z projektami 4. „Turystyka i rekreacja w Gminie Wisznice” oraz 5. „Zagospodarowanie zdegradowanych obiektów byłej Spółdzielni Kótek Rolniczych w Wisznicach”. Realizacja tych projektów wyznaczona jest na okres pięciu lat, co czyni je przedsięwzięciami o najdłuższym okresie realizacji. Szczegółowy harmonogram wdrażania przedsięwzięć zawartych w dokumencie przedstawia tabela.

Nazwa przedsięwzięcia	2023				2024				2025				2026				2027				2028				2029				2030			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom miejsca spotkań.																																
2. Poprawa bezpieczeństwa na terenach przy Szkole podstawowej w Wisznicach																																
3. Adaptacja budynku po byłym komisariacie policji na cele socjalne oraz komercyjne.																																
4. Turystyka i rekreacja w Gminie Wisznice.																																
5. SZANSA - aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym																																
5a. Lepsza przyszłość																																
6. Modernizacja obiektów infrastruktury sportowej.																																
7. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż monitoringu na terenie miejscowości Wisznice																																
8. Poprawa jakości edukacji.																																
9. Usługi społeczne w Gminie Wisznice.																																
10. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej.																																
11. Edukacja ekologiczna.																																
12. Upowszechnienie i podtrzymanie lokalnej tradycji.																																
13. STOP PRZESTĘPCZOŚCI w Gminie Wisznice.																																
14. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Wisznicach.																																
15. Wspieramy samodzielność – utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych w Gminie Wisznice																																

Tabela 18 Ramowy harmonogram realizacji programu
źródło: opracowanie własne

9. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja GPR oparta jest o zróżnicowane źródła finansowania pozwalające na wykonanie zakładanych przedsięwzięć. Z racji na różnorodność postawionych w Programie celów konieczne jest wyznaczenie możliwie wszystkich potencjalnych źródeł finansowania.

Na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Wisznice na lata 2023-2030 przewiduje się:

- środki własne budżetu gminy,
- środki partnerów programów rewitalizacji,
- środki budżetu państwa,
- środki z funduszy projektowych Unii Europejskiej.

Głównym źródłem finansowania są środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jednak ze względu na fakt, iż są to środki ograniczone, istotnym będzie włącznie w proces finansowania źródeł prywatnych. Źródła te mogą być bardzo znaczącym dopełnieniem, które pozwoli na zintensyfikowanie działań oraz przyspieszenie całego procesu rewitalizacji. Kluczowym źródłem finansowania są środki przewidziane w ramach **Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027 (FELU)**. Projekty realizowane będą na podstawie następujących działań wyznaczonych w FELU:

- **Priorytet III Ochrona zasobów środowiska i klimatu** - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego:
 - ✓ **Działanie 03.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody** – Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
- **Priorytet VII Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych** - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego:
 - ✓ **Działanie 07.06 Infrastruktura usług i integracji społecznej** - Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne. Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną

międzynarodową lub ubiegających się o nią). Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego.

■ **Priorytet VIII Zwiększanie spójności społecznej - Europejski Fundusz Społeczny+**

✓ **Działanie 08.01 Aktywizacja społeczna i zawodowa** - Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób, rodzin, środowisk lokalnych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, w szczególności osób defaworyzowanych na rynku pracy, wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej oraz wsparcie towarzyszące.

✓ **Działanie 08.02 Ekonomia społeczna** - Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. Wsparcie na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

■ **Priorytet XI Rozwój zrównoważony terytorialnie - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego:**

✓ **Działanie 11.04 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie** - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie. Wsparcie ukierunkowane zostanie w szczególności na działania obejmujące: Przebudowę lub modernizację zdegradowanych budynków, Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych, przebudowę lub modernizację budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw

✓ **Działanie 11.05 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie** - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych

niż miejskie. Rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowiskowe i walory kulturowe (poza obszarami Natura 2000) stanowiące o ich potencjale, w tym m.in. o wysokiej atrakcyjności turystycznej. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych.

✓ **Działanie 11.06 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów innych niż miejskie** - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie. Ochrona, rozwój i promowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych to kolejne źródło finansowe do realizacji planowanych przedsięwzięć. Za jego główny cel uznaje się zwiększenie skali inwestycji publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Realizacja zawartych w dokumencie projektów przy użyciu środków z Rządowego Funduszu Polski Ład przyczyni się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, pobudzenia aktywności inwestycyjnej gminy oraz poprawę warunków życia mieszkańców.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i świadomości ekologicznej dodatkowo realizowane będą przy wsparciu **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)**. Stanowi on podstawowe narzędzie realizacji polityki ochrony środowiska. W gminie Wisznice przyczynić ma się przede wszystkim do wzrostu świadomości ekologicznej.

Dodatkowo projekty wspierane będą przez **Fundusz Sprawiedliwości, Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**. Dzięki wysoce zróżnicowanym możliwościom finansowania Gmina Wisznice ma szansę zniwelować problemy społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe zidentyfikowane w ramach przeprowadzonej diagnozy.

Umiejętne łączenie lub uzupełnianie wsparcia z różnorodnych źródeł zapewni większą efektywność realizowanych zadań przy jednoczesnej dbałości o wykluczenie ryzyka podwójnego dofinansowania. Gmina Wisznice planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne.

Wartym podkreślenia jest również możliwość pozyskania **grantów na realizację mini-projektu rewitalizacyjnego** (zgodnie z pismem z dnia 2 października 2023 r. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, znak: ZPRIV.O71.1.12.2023.JSK).

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji zostały wyznaczone na lata 2023-2030 i obejmują cały okres trwania realizacji GPR. Sumaryczna szacunkowa wartość przedsięwzięć uwzględnionych w Programie wynosi 27 185 000,00 zł. W tabeli poniżej przedstawiono wykaz przedsięwzięć wraz z szacunkowymi wartościami ich realizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia (zł)	Potencjalne źródła finansowania
1. Wzmocnienie spójności społecznej poprzez stworzenie mieszkańcom miejsca spotkań.	800 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
2. Poprawa bezpieczeństwa na terenach przy Szkole Podstawowej w Wisznicach.	1 000 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
3. Adaptacja budynku po byłym komisariacie policji na cele socjalne oraz komercyjne.	4 000 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
4. Turystyka i rekreacja w Gminie Wisznice.	5 000 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.5 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, - środki własne
5. SZANSA - aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	8 500 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - Środki własne
5a. Lepsza przyszłość	1 900 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 08.01 Aktywizacja społeczna i zawodowa - Środki własne
6. Modernizacja obiektów infrastruktury sportowej.	3 500 00	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
7. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż monitoringu na terenie miejscowości Wisznice.	250 000	- FELU2021-2027 - Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - Fundusz Sprawiedliwości - środki własne
8. Poprawa jakości edukacji.	250 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 07.02 Infrastruktura edukacji ogólnej - Ministerstwo Edukacji i Nauki - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
9. Usługi społeczne w Gminie Wisznice.	800 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wisznice na lata 2023-2030

10. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej.	3 000 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 8.2 Ekonomia społeczna - środki organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami - środki własne
11. Edukacja ekologiczna.	50 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 03.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody - środki organizacji pozarządowych działających na rzecz środowiska - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
12. Upowszechnienie i podtrzymanie lokalnej tradycji.	15 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.6 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów innych niż miejskie - środki w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju - środki organizacji pozarządowych - środki własne
13. STOP PRZESTĘPCZOŚCI w Gminie Wisznice.	20 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa - Fundusz Sprawiedliwości - Fundusz Pomocy Poszkodowanym i Pomocy Postpenitencjarnej - środki organizacji pozarządowych - środki własne
14. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Wisznicach.	1 500 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - środki własne
15. Wspieramy samodzielność – utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych dla osób niesamodzielnym w Gminie Wisznice.	2 500 000	- FELU 2021-2027 - Działanie 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - środki organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami - środki własne

Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe programu
 źródło: opracowanie własne

10. SYSTEM ZARZĄDZANIA PROCESAMI REWITALIZACJI

W procesie rewitalizacji istotnym elementem jest odpowiednie nim zarządzanie. Spójny system zarządzania procesami rewitalizacji ma na celu kierowanie działaniami w taki sposób, aby wyprowadzić obszar problemowy ze stanu degradacji. Inteligentne zarządzanie niesie za sobą poprawę jakości życia mieszkańców.

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w gminie Wisznice został zaprojektowany w taki sposób, który pozwala na zaangażowanie się różnych instytucji czy podmiotów oraz ich wzajemne uzupełnianie się.

Realizacja zadań zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Wisznice należy do władz Gminy Wisznice. Szczegółowe zadania, które wynikają z założeń Gminnego Programu Rewitalizacji przypisane będą odpowiednim jednostkom, będącymi podległymi władzom Gminy Wisznice. Istotnym jest, aby pracownicy Urzędu Gminy Wisznice, którym powierzona została odpowiedzialność za monitoring oraz koordynację działań określonych w GPR, posiadali odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie odpowiadającym danemu zagadnieniu. Oprócz jednostek organizacyjnych urzędu gminy we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji uczestniczyć będą jednostki działające na terenie miasta.

Na podstawie aktualnej sytuacji organizacyjnej Urzędu Gminy Wisznice można stwierdzić, że jego struktura jest odpowiednia do realizowanych działań i warunków z jakimi się mierzy. Ponadto należy stwierdzić, że struktura gminy składa się z odpowiednio przygotowanego zespołu pracowników gotowych do realizacji działań związanych z wdrażaniem przedsięwzięć wyznaczonych w Gminnym Programie Realizacji.

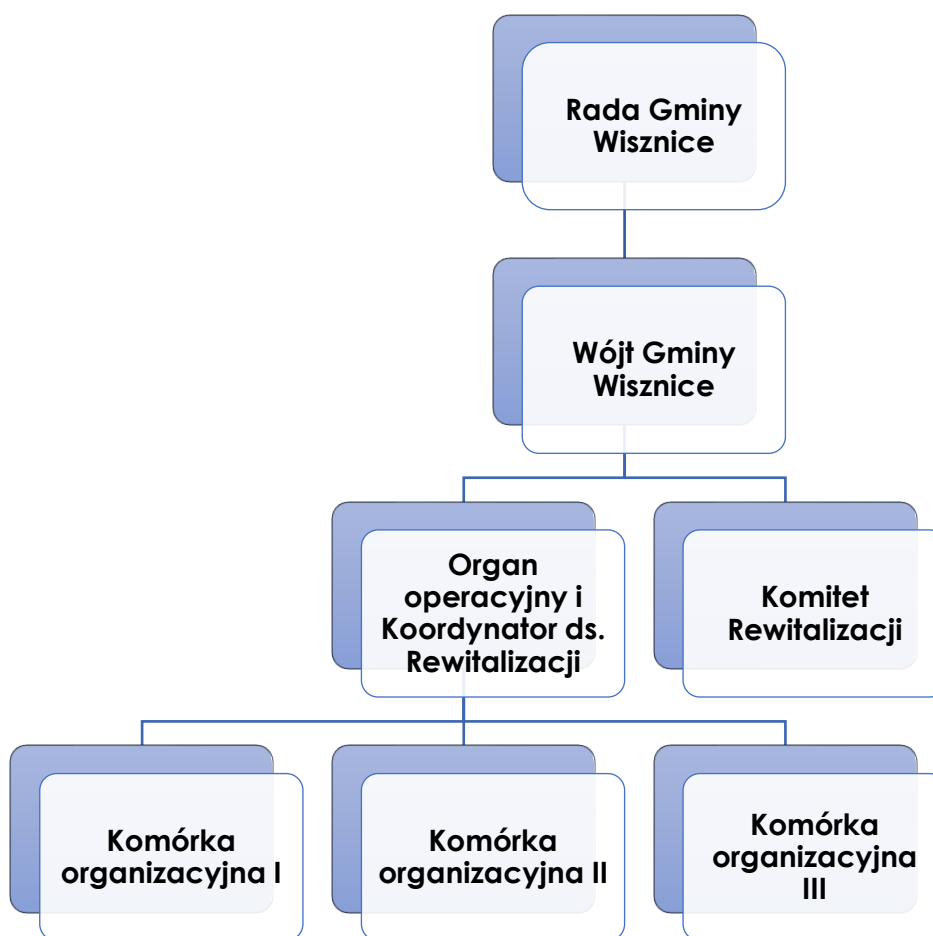
Głównymi organami w strukturze zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Wisznice są:

- Rada Gminy Wisznice, której zadaniami są uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz opiniowanie jego zmian i aktualizacji
- Wójt Gminy Wisznice, który odpowiada za nadzór nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz decydowanie o konieczności dokonania zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji

Organem operacyjnym w systemie zarządzania GPR będzie Referat Inwestycji, Budownictwa i Mienia Gminnego, w ramach którego powołany zostanie Koordynator ds. Rewitalizacji. Koordynator ten pełnić będzie rolę polegającą na zarządzaniu

Gminnym Programem Rewitalizacji. Każda z komórek wchodzących w skład organu operacyjnego powinna wykonywać wyznaczone zadania w zakresie swoich kompetencji, nad którymi nadzór sprawować będzie Koordynator ds. Rewitalizacji.

Według Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) art. 7. pkt 4 Wójt Gminy zobowiązany jest do powołania w drodze zarządzenia Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta oraz stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dot. GPR.

Referat Inwestycji, Budownictwa i Mienia Gminnego w systemie zarządzania rewitalizacją jest organem operacyjnym, do którego zadań należą:

- Monitoring realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Koordynacja i wdrażanie projektów Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Przygotowywanie sprawozdań i dokonywanie oceny efektów Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Urządzenie przebiegu upowszechniania Gminnego Programu Rewitalizacji i komunikacji społecznej.

Kierownictwo nad organem operacyjnym będzie sprawował Koordynator ds. Rewitalizacji. W związku z koniecznością organizacji pracy nad zadaniami związanymi z GPR przez większą ilość komórek Urzędu Gminy Wisznice powierza się Koordynator ds. Rewitalizacji wydawanie komórkom lub jednostkom organizacyjnym wiążących dyspozycji w zakresie powiązanym z ich kompetencjami. Ponadto Koordynator pełni nadzór nad innymi podmiotami, w celu kontroli uzyskania odpowiedniego poziomu wskaźników ujętych w GPR oraz podtrzymania dużego udziału działań partycypacyjnych w procesie rewitalizacji.

11. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji musi być wyposażony w odpowiednie narzędzia pozwalające skutecznie monitorować stopień jego wykonania oraz oceniać postęp założeń w nim zawartych. Odpowiednio przeprowadzany monitoring nie tylko pozwala na ocenę skuteczności przeprowadzanych prac związanych z rewitalizacją, ale również pozwala dostrzec zagrożenie, jeśli dane zjawiska rozwijają się w kierunku przeciwnym do założonego. W takim przypadku kluczowa jest odpowiednia reakcja koordynatora ds. Rewitalizacji. Prawidłowy system monitoringu powinien skupiać się nie tylko na stopniu realizacji wyznaczonych przedsięwzięć, lecz także na osiągnięciu celów postawionych w dokumencie.

Monitoring powinien być przeprowadzany na bieżąco przez cały okres i przedstawiany w formie cyklicznych raportów. Zaleca się ustanowienie trzyletniego okresu monitorowania z dodatkowym obowiązkowym raportem po upływie pierwszego pełnego roku realizacji GPR.

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2030)
Cel 1. Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.	
Liczba zmodernizowanych obiektów działających w zakresie kultury i usług społecznych (szt.)	4
Liczba wydarzeń integracyjnych mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.)	20
Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach edukacyjnych, sportowych i kulturalnych (osoba)	50
Liczba imprez kulturalnych i sportowych (szt.)	15
Liczba nowych członków Klubu Sportowego (szt.)	10
Liczba nowych punktów monitoringu miejskiego (szt.)	20
Liczba odbiorców usług społecznych, świadczonych w instytucjach publicznych (osoba)	1000
Liczba osób uczestniczących w zajęciach dla młodzieży i osób starszych (osoba)	125
Powierzchnia zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej (m ²)	2700
Liczba uczniów biorących udział w konkursach edukacyjnych (osoba)	40
Liczba zakupionego sprzętu edukacyjnego (szt.)	20
Liczba osób korzystających z nowopowstałych mieszkań wspomaganych (osoba)	5
Cel 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.	
Liczba turystów odwiedzających gminę w sezonie letnim (osoba)	200
Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych (szt.)	9

Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.)	3
Liczba uczestników warsztatów doszkalających (osoba)	30
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (osoba)	140
Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej (szt.)	1
Liczba zorganizowanych kursów zawodowych (szt.)	3
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy (szt.)	10
Liczba postawionych tablic informacji turystycznej (szt.)	5
Cel 3. Zwiększenie spójnego ładu przestrzennego.	
Liczba obiektów użyteczności publicznej wyposażonych w energooszczędne źródła ciepła i/lub wykorzystujących OZE (szt.)	5
Powierzchnia zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej (m ²)	2700
Liczba osób biorących udział w wydarzeniach kulturowych (osoba)	8000
Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska (szt.)	3
Liczba obiektów w tym budynków i przestrzeni na wolnym powietrzu dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.)	5
Liczba budynków publicznych, dla których przeprowadzono termomodernizację (szt.)	4
Liczba nowo zakupionych obiektów wpływających na jakość przestrzeni publicznych (szt.)	20
Liczba przeprowadzonych kampanii ekologicznych (szt.)	3
Liczba wyznaczonych miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych (szt.)	4

Tabela 20 Wskaźniki oceny stanu realizacji
źródło: opracowanie własne

Dodatkowo według Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.). art. 22 ust. 1 „Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.” Raport ten powinien mieć odniesienie do diagnozy delimitacyjnej obszaru rewitalizacji gminy Wisznice, gdzie jako punkt odniesienia wyznacza się sytuację na obszarze całej gminy.

Referat Inwestycji, Budownictwa i Mienia Gminnego w zakresie monitoringu programu rewitalizacji będzie miał za zadanie:

- 1) Sporządzanie raportu po pierwszym pełnym roku realizacji GPR oraz cyklicznych raportów trzyletnich.

- 2) Przedstawienie ww. raportów do zaopiniowania przez Komitet Rewitalizacji, a po pozytywnym ich zaopiniowaniu przedstawienie do zatwierdzenia ich przez Radę Gminy Wisznice.
- 3) Gromadzenie danych związanych z wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu.
- 4) Udostępnianie wyników raportów do wglądu publicznego.

Głównym narzędziem służącym do monitorowania postępów wdrażania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Wisznice są wyznaczone poniżej wskaźniki monitoringu. Wskaźniki odnoszą się zarówno do wyznaczonych celów rewitalizacji, ale również do zakładanych przedsięwzięć.

Wskaźnik	Oczekiwany kierunek oddziaływania	Wartość bazowa (2023)	Pożądany trend (2030)
Cel 1. Budowanie spójności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.			
Liczba przeprowadzonych konkursów edukacyjnych	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba zamontowanych kamer monitoringu	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba obiektów infrastruktury sportowej	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba zorganizowanych zajęć aktywizujących osoby starsze i młodzież	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Cel 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.			
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Liczba zorganizowanych warsztatów dla rozwijania nowej działalności gospodarczej przez mieszkańców	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗
Cel 3. Zwiększenie spójnego ładu przestrzennego.			
Liczba budynków w których zainstalowano odnawialne źródła energii	Wzrost względem wartości bazowej	0	↗

Powierzchnia nowo zagospodarowanych terenów publicznych	Wzrost względem wartości bazowej	0	
Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej	Wzrost względem wartości bazowej	0	
Ilość zorganizowanych kampanii ekologicznych	Wzrost względem wartości bazowej	0	
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	Wzrost względem wartości bazowej	0	
Ilość nowo zakupionych obiektów użyteczności publicznej	Wzrost względem wartości bazowej	0	

Tabela 21 Lista wybranych wskaźników wykorzystywanych w ramach oceny aktualności GPR
źródło: opracowanie własne

Oprócz oceny danych ilościowych dotyczących realizacji oraz efektów przedsięwzięć ważną częścią oceny będą dane jakościowe odnoszące się do sposobu realizacji działań. Dane te pozyskiwane będą w oparciu o wywiady lub badania ankietowe prowadzone w celu oceny skutków zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Działania te będą prowadzone zarówno wśród podmiotów zaangażowanych w realizację, jak również wśród bezpośrednich odbiorców tych działań.

12. MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI.

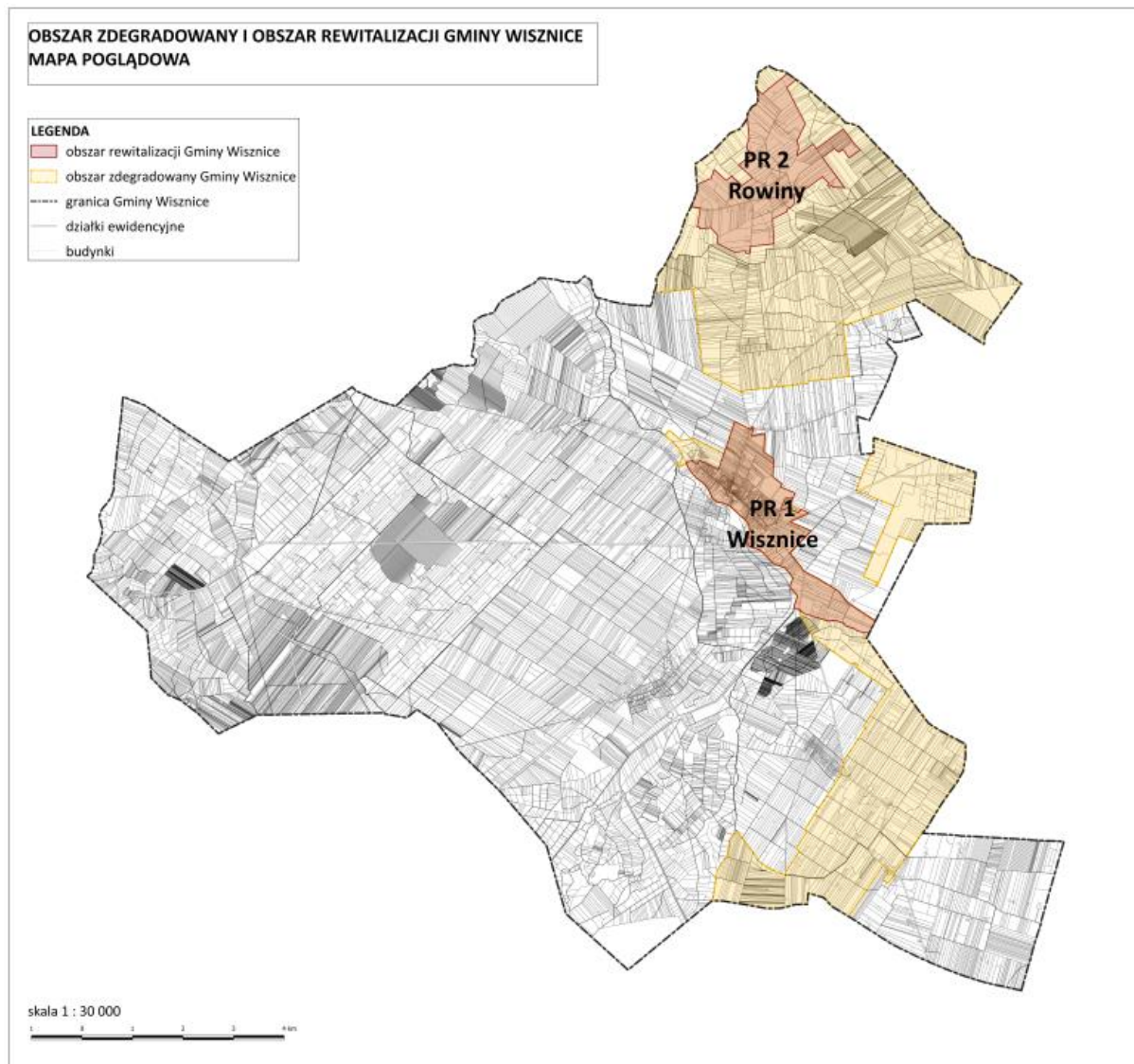
Partycypacja społeczna interesariuszy w procesie rewitalizacji zostanie opisana po zakończeniu konsultacji społecznych projektu GPR Gminy Wisznice na lata 2023-2030.

13. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Procedura SOOŚ zostanie opisana po dokonaniu uzgodnień dotyczących konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu GPR Gminy Wisznice na lata 2023-2030 z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1 – OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI GMINY WISZNICE

ZAŁĄCZNIK NR 2 – MAPA W SKALI 1:5000 - PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO -PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI (w oddzielnym pliku)

SPIS TABEL

Tabela 1 Zestawienie danych dla Podobszaru Rewitalizacji nr 1 – Wisznice.....	13
Tabela 2 Zestawienie danych dla Podobszaru Rewitalizacji nr 2 - Rowiny	18
Tabela 3 Lokalne potencjały oraz zjawiska kryzysowe (przyczyny i czynniki degradacji obszaru rewitalizacji)	23
Tabela 4 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	27
Tabela 5 Cele główne i szczegółowe Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	32
Tabela 6 Priorytetowe obszary rozwoju i cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026	35
Tabela 7 Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Doliny Zielawy 2023-2030	36
Tabela 8 Cele strategiczne Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wisznice	38
Tabela 9 Cel główny i cele strategiczne Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wisznice na lata 2021-2026.....	40
Tabela 10 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera społeczna	48
Tabela 11 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera gospodarcza	51
Tabela 12 Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR - sfera środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i infrastrukturalna	55
Tabela 13 Powiązanie celów GPR z problemami i potencjałami Gminy Wisznice	62
Tabela 14 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 1 ..	65
Tabela 15 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 2 ..	66
Tabela 16 Oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia - cel strategiczny 3 ..	68
Tabela 17 Wzajemne powiązania, komplementarność i synergia projektów w ramach GPR.....	118
Tabela 18 Ramowy harmonogram realizacji programu.....	125
Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe programu.....	131
Tabela 20 Wskaźniki oceny stanu realizacji.....	136
Tabela 21 Lista wybranych wskaźników wykorzystywanych w ramach oceny aktualności GPR	138

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Podział Gminy Wisznice na sołectwa (jednostki analityczne)	6
Rysunek 2 Obszary rewitalizacji Gminy Wisznice	12